

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան

1. Զարգացման ծրագրի հիմքը
2. Զարգացման ծրագրի կազմման սկզբունքները
3. Զարգացման ծրագրի կառուցվածքային սխեման
4. Առաքելությունը
5. Տվյալներ դպրոցի մասին
6. Իրավիճակի վերլուծություն, ուժեղ և թույլ կողմերի բացահայտում, հիմնախնդիրների սահմանում
 - 6.1. Նորմատիվ փաստաթղթերը
 - 6.2. Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները
 - 6.3. Աշակերտական համակազմը
 - 6.4. Մանկավարժական համակազմը
 - 6.5. Ուսուցման միջավայրը, դպրոցի տնտեսությունը և նյութատեխնիկական բազան
 - 6.6. Կրթության որակը
 - 6.7. Բյուջետային հնարավորություններ
 - 6.8. Դպրոցի համագործակցությունը առանձին կառույցների և նրանց ներկայացուցիչների հետ
 - 6.9. Նորամուծությունների ներդրումը դպրոցում
7. Հայրենասիրական դաստիարակություն
8. Ծրագրի գործունեության ոլորտների նպատակներն ու խնդիրները
9. Դպրոցի զարգացման ծրագրի իրականացման վտանգներն և դրանց ազդեցությանն ուղղված գործողությունները
10. Դպրոցի զարգացման ծրագրի գնահատման չափանիշները և վերահսկողությունը
11. Ակնկալվող արդյունքներ

ՆԱԽԱԲԱՆ

Համաշխարհային արդի զարգացումներն իրենց անմիջական ներգործությունն են ունենում կրթական համակարգերի վրա՝ առաջադրելով տարատեսակ խնդիրներ:

Մեր պետությունը թևակոխել է զարգացման նոր փուլ, որտեղ խիստ կարևորում ենք կրթությունը, որպես պետության զարգացման և պետականաշինության հենասյուն:

Հանրակրթության դերն աճում է, միաժամանակ կրթությունը վերաճում է մի գործոնի, որը նպաստում է հասարակության մեջ մարդու դերի առավել արժևորմանը՝ զարգացնելով համակեցության, հանդուրժողականության, համագործակցության և արժեքային որակներ:

Կրթության բնագավառի, մասնավորաբար հանրակրթական դպրոցի գերխնդիրը շարունակում է մնալ կրթության որակի բարելավումը: Այդ գերխնդրի իրականացման համար դպրոցում պետք է նախադրյալներ ստեղծել և նախևառաջ ձերբազատվել նախկին, այսօր արդեն ոչ արդյունավետ գործունեությունից և դպրոցի զարգացումը ապահովել կառավարելի, թափանցիկ, գիտականորեն հիմնավորված նորովի մոտեցումներով:

Հանրակրթության էական բարեփոխումը և առաջանցիկ զարգացումը դառնում են անհրաժեշտ և անխուսափելի: Պետության և ազգի անվտանգության ապահովման ու հզորացման գործում գերակա խնդիր է դառնում պետական մտածելակերպ ունեցող և ապագայի մարտահրավերներին դիմակայելու պատրաստ մարդու ձևավորումը:

Գյումրու թիվ 30 հիմնական դպրոցի 2023-2028թթ Ջարգացման ծրագիրը նախնական աշխատանքային փաստաթուղթ է՝ հիմնված ներկայիս վիճակի վերլուծության, ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության ներկայացրած հանրակրթության առաջնահերթությունների, դպրոցի համակազմի և համայնքի կարիքների բացահայտման և ապագայի ցանկալի տեսլականին հասնելու քայլերի ակնկալվող արդյունքների ներկայացմամբ:

1. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՀԻՄՔԸ

1. ՀՀ սահմանադրություն
2. <<Կրթության մասին>> ՀՀ օրենքը
3. <<Հանրակրթության մասին>> ՀՀ օրենքը
4. ՀՀ << Աշխատանքային օրենսգիրքը>>
5. ՀՀ << Հանրակրթության պետական չափորոշիչ>>
6. Դպրոցի կանոնադրությունը
7. << Երեխաների իրավունքների մասին>> ՀՀ օրենքը
8. << Երեխաների իրավունքների մասին>> կոնվենցիան
9. << Լեզվի մասին>> ՀՀ օրենքը
10. << ՊՈԱԿ-ի մասին>> ՀՀ օրենքը
11. ՀՀ կրթության զարգացման պետական ծրագիրը
12. << Գյումրու թիվ 30 հիմնական դպրոց>> ՊՈԱԿ-ի Ներքին գնահատման հաշվետվությունները

2.ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱԶՄՄԱՆ ՄԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

Զարգացման ծրագիրը հանրակրթական ուսումնական հաստատության կարևորագույն ռազմավարական փաստաթուղթն է, քանզի այն արտացոլում է յուրաքանչյուր հավակնորդի տվյալ դպրոցի հինգ տարվա տեսլականը: Դպրոցի զարգացման ծրագրի հիման վրա պլանավորվում է աշխատանքը դպրոցում: Զարգացման ծրագիրը մշակելիս առաջնորդվել են հետևյալ փոխկապակցված քայլերի հաջորդականությամբ:

Քայլ 1: Փորձել են պարզել տվյալ դպրոցի **առաքելությունը**, այսինքն՝ ներկայացնել դպրոցի այն տեսակի հեռապատկերը, որին ձգտում է հասնել տվյալ հաստատությունը:

Քայլ 2: Այնուհետև փորձել են վերլուծել **առկա իրավիճակը**, բացահայտել դպրոցի ուժեղ և թույլ կողմերը:

Քայլ 3: Գործունեության ոլորտների և նրանցում առկա հիմնախնդիրների վերլուծության արդյունքներում սահմանել են կոնկրետ **նպատակներ:**

Քայլ 4: Յուրաքանչյուր նպատակի համար սահմանել են այն **խնդիրները**, որոնց լուծման արդյունքում կարելի է հասնել այդ նպատակին:

Քայլ 5: Յուրաքանչյուր խնդրի համար ձևակերպել են համապատասխան գործողություններ, դրանց իրականացման **պատասխանատուներ, ժամկետներ, ակնկալվող արդյունքներ:**

Քայլ 6: Փորձել են հնարավորինս հստակ ներկայացնել զարգացման ծրագրի ֆինանսավորման մեխանիզմները:

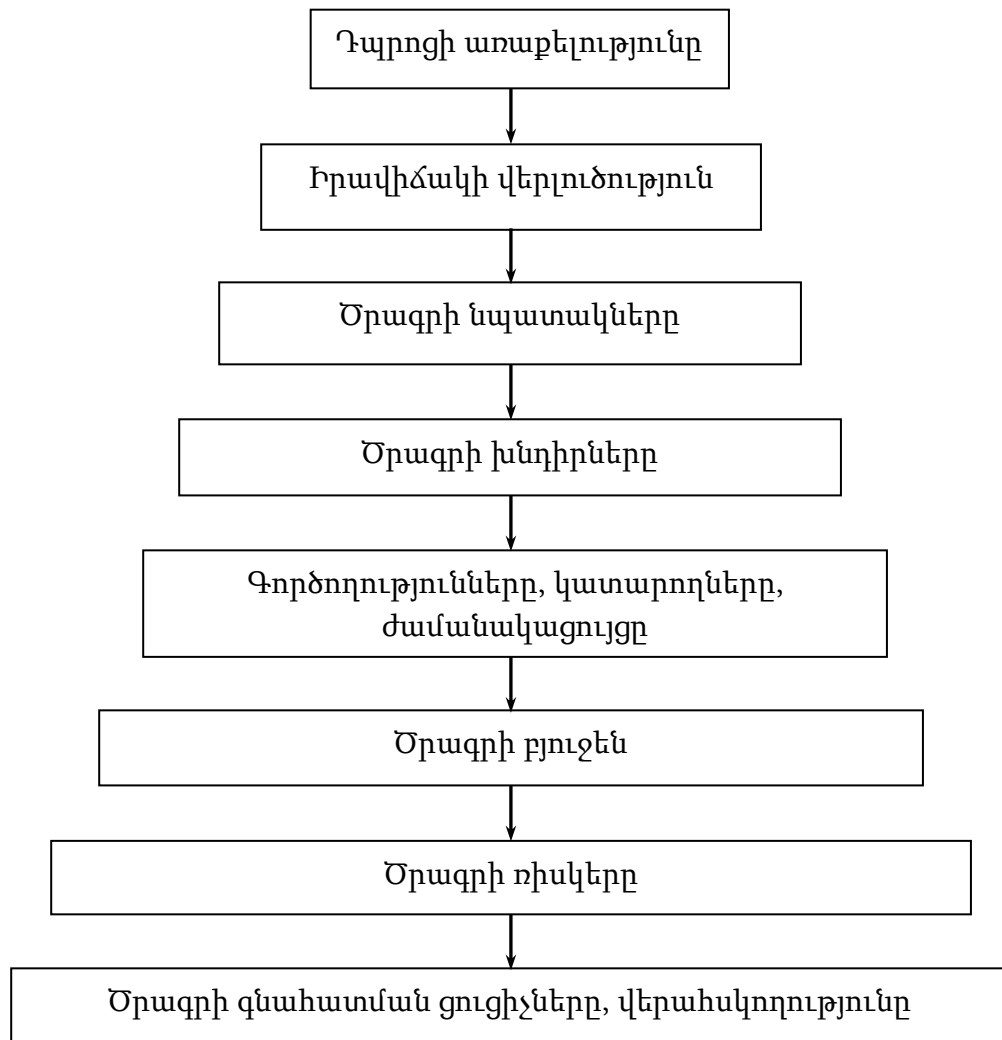
Քայլ 7: Կանխատեսել են ծրագրի իրականացման **ոխակերը**, նախատեսել դրանց ազդեցության նվազեցմանն ուղղված գործողություններ:

Քայլ 8: Եվ ամենակարևորը՝ նախատեսել են ծրագրի **մշտադիտարկման, վերահսկողության** մեխանիզմներ, մշակել ցուցանիշներ, որոնց միջոցով կարելի է գնահատել ծրագրի իրականացման արդյունավետությունը:

Վերևում բերված գաղափարներն ընդհանրացված են հետևյալ կառուցվածքային սխեմայում:

3.ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ

ՍԽԵՄԱՆ

4. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ

Դպրոցի զարգացման ծրագիրը մշակելիս առաջին հերթին անհրաժեշտ է ձևակերպել կամ հստակեցնել նրա առաքելությունը: Միայն դրանից հետո կարելի է որոշել հաստատության նպատակներն ու խնդիրները:

Դպրոցի առաքելությունը չի կարող ներկայացվել որպես բարի ցանկություն: Այն պահանջում է նախնական լուրջ հետազոտական աշխատանք: Անհրաժեշտ է մանրամասն վերլուծել և վեր հանել այն արտաքին և ներքին գործոնները, որոնք էական ազդեցություն ունեն առաքելության իրականացման վրա:

Արտաքին գործոնների թվին են պատկանում պետության կրթական քաղաքականության առանձնահատկությունները, պոտենցյալ շահառուների կրթական կարիքները, տեղական առանձնահատկությունները և այլն:

Ներքին գործոններից են դպրոցի ավանդույթները, մանկավարժական կոլեկտիվի փորձը, դպրոցի առկա ռեսուրսները և այլն:

Այդ իսկ պատճառով առաքելության ձևակերպման համար հաշվի են առել դպրոցի մանկավարժների, սովորողների և ծնողների կարծիքները, որոնք պատասխանել են հետևյալ հարցերին

- Ինչ կրթական կարիքներ է այն բավարարելու
- Ինչ նյութական ռեսուրսներ են առկա դրա համար
- Ինչ ռեսուրսներ են անհրաժեշտ, որպեսզի իրականացվի, և որքանով է դա իրատեսական:

Կրթական հաստատության առաքելությունը, ըստ էության, արտահայտում է նրա փիլիսոփայությունը: Ես փորձել եմ ընդհանրական ձևով ներկայացնել դպրոցի այն տեսակը, որին ցանկանում եմ հասնել: Կփորձեմ դպրոցի առաքելությունը ներկայացնել հնարավորինս հակիրճ և ընդգրկուն, մի քանի նախադասությամբ:

1. Կրթական նոր տեխնոլոգիաների ներդրման, կրթության անհատականացման շնորհիվ որակյալ կրթություն ստանալու համար անհրաժեշտ պայմանների ձևավորում:
2. Յուրաքանչյուր սովորողի կարիքներին համահունչ անհրաժեշտ ուշադրության ապահովում:
3. Այնպիսի պայմանների ստեղծում, որտեղ յուրաքանչյուր սովորող որոշակի ոլորտում կարող է ինքնահաստատվել և դառնալ հաջողակ:
4. Դպրոց բոլորի համար, դպրոց, որտեղ կարող են հաջողությամբ սովորել և՛ օժտված, և՛ սովորական երեխաները:

5. Օտար լեզուների խորացված ուսուցում, արտասահմանյան իր հասակակիցների հետ անմիջական շփումների միջոցով համաշխարհային մշակույթին ծանոթացում, հայրենասեր քաղաքացու ձևավորում:
6. Համայնքի հետ ակտիվ համագործակցող, համայնքի սոցիալ-մշակութային կենտրոն հանդիսացող դպրոցի ձևավորում:
7. Դպրոցը երեխային ոչ թե պատրաստում է կյանքին, այլ նա արդեն ապրում է այսօր:

5.ՏՎՅԱԼՆԵՐ ԴՊՐՈՑԻ ՄԱՍԻՆ

«Գյումրու թիվ 30 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ

Հեռ.՝ +374 0312 3-10-72

Հասցե՝ ՀՀ Շիրակի մարզ, 3303, ք. Գյումրի, Շչեդրին փ.7

Էլ. փոստ՝ Gyumri30@schools.mail.am

Աշխատողներ՝ 38

Կազմակերպա-իրավական տեսակը՝ ՊՈԱԿ

Իրավաբանական տեսակը՝ Ոչ առևտրային

Տնօրեն՝ Ժ/պ Մ. Եղոյան

Իրականացնում է հիմնական կրթություն, որը հանդիսանում է պարտադիր կրթության երկրորդ մակարդակը և ներառում է հանրակրթական հիմնական ծրագրերի առաջին և երկրորդ աստիճանները:

Դպրոցի ստեղծման տարեթիվը՝

1963թ, որպես ռուսաց լեզվի խորացված ուսուցմամբ հիմնական դպրոց

Տվյալ շենքում դպրոցի տեղակայման տարեթիվը՝ 2000թ.

Դպրոցի շենքի տիպը՝ տիպային

Հարկայնությունը՝ 2 հարկանի

Ջեռուցման եղանակը՝ լոկալ ջեռուցման ցանց

Առանձնասենյակների թիվը՝ 3

Դասասենյակների թիվը՝ 4

Լաբորատորիա՝ 2

Առարկայական սենյակ /կաբինետ՝ 8

Նախնական զինպատրաստության՝ 1

Հրաձգարան՝ -

Համակարգչային կաբինետ՝ 1

Ինտերնետ կապի առկայությունը՝ առկա է

Բացօթյա սպորտհրապարակ՝ 1

Մարզադահլիճ՝ 1

Գրադարանի ֆոնդը՝ 290 կտոր գիրք

6. ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, ՈՒԺԵՂ ԵՎ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԻ ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒՄ, ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՄԱՀՄԱՆՈՒՄ

Դպրոցի զարգացման ծրագրում իրատեսական նպատակներ և խնդիրներ սահմանելու համար նախ անհրաժեշտ է վերլուծել առկա իրավիճակը, բացահայտել ուժեղ և թույլ կողմերը, վեր հանել առկա հիմնախնդիրները:

Շատ հաճախ դժվար է լինում կողմնորոշվել դպրոցի ուժեղ և թույլ կողմերը որոշելիս: Իրավիճակի մասին պատկերացումները հստակեցնելու համար իրականացրել են իրավիճակի վերլուծություն:

Առավել օբյեկտիվ արդյունքի հասնելու համար համադրել են մի քանի մեթոդներ. իրականացրել են փաստաթղթերի վերլուծություն, դիտարկում, փոքր խմբերով քննարկում, հարցազրույց:

Իրավիճակի վերլուծությունը համակարգված իրականացնելու համար նպատակահարմար են գտել այն կատարել ըստ որոշակի ոլորտների: Այդպես առավելագույնս կընդգծվեն դպրոցի ուժեղ և թույլ կողմերը: Պետք է նաև հիշենք, որ մի դեպքում դպրոցը ունենում է հաջողություններ որևէ ուղղությամբ և դժվարություններ մեկ այլ ուղղությամբ, իսկ մյուս դեպքում հենց տվյալ ուղղությամբ դպրոցը ունենում է և՛ հաջողություններ, և՛ դժվարություններ:

6.1 ՆՈՐՄԱՏԻՎ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐ

Այս բաժնի վերլուծությունը կատարելիս ուսումնասիրվել է ոչ միայն համապատասխան ներքին փաստաթղթերի առկայությունը, կատարել են նաև դիտարկում-փաստագրում ըստ յուրաքանչյուր չափանիշի: Միննույն ժամանակ այս ոլորտում և մյուս

ուրտնություն օբյեկտիվ վերլուծության համար, իրականացրել եմ հարցումներ ծնողների, սովորողների և ուսուցիչների շրջանում՝ համապատասխան հարցաթերթիկներով: Հարցման արդյունքները ուսումնասիրվել և վերլուծվել են: Հարցվողների ամեն խմբի համար կազմվել է մեկ հարցաթերթ, որում տեղ են գտել հարցման ենթակա խնդիրները/ հարցաթերթերը կցվում են/: Հարցումներին մասնակցել են 20 սովորող, 20 ծնող և 10 ուսուցիչ և դպրոցի վարչական կազմը:

- Ուսումնական հաստատությունը պետք է ունենա նորմատիվ և իրավական համակարգի զարգացման հնարավորություն, իր գործունեության համար անհրաժեշտ իրավական փաստաթղթերի ցանկը և ցանկում նշված բոլոր փաստաթղթերը: Ցանկում նշված փաստաթղթերի օրինակելի տարբերակների հիման վրա պետք է կազմված և սահմանված կարգով հաստատված լինեն իր կառուցվածքին հատուկ փաստաթղթերը:

- Ուսումնական հաստատությունում պետք է առկա լինեն պարտադիր գործածության երաշխավորված փաստաթղթերը, և դրանք պետք է վարվեն կարգերի պահանջներին համապատասխան: Ուսումնական հաստատությունը պետք է արդյունավետ օգտագործի գոյություն ունեցող նորմատիվ փաստաթղթերը, դրանց օրինակելի ձևերը, իր իրավասության սահմաններում մշակի հաստատության համար անհրաժեշտ նոր նորմատիվ փաստաթղթեր (ներքին իրավական ակտեր) և դրանք կիրառի աշխատանքի ընթացքում: Այս աշխատանքին մասնակցելու հնարավորություն պետք է ունենան հաստատության բոլոր աշխատակիցները: Այդ փաստաթղթերը պետք է լինեն արդյունավետ, ժամանակակից, իրականանալի (իրականացնելի), ապահովեն աշակերտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների աճ:

- ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից հաստատված է Հայաստանի Հանրապետության հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում գործածության ենթակա փաստաթղթերի անվանացանկը: Այդ փաստաթղթերը լրացնելը դպրոցի առօրյա գործունեության կանոնակարգման համար դեռևս բավարար չէ: Պետք է ունենալ նաև խորհրդակցական մարմնի կանոնադրությունը, որտեղ նկարագրվում են նաև փաստաթղթի վարման գործընթացը և պատասխանատուների աշխատանքը: Օրինակ՝ մանկավարժական խորհրդի արձանագրությունների մատյանը վարելու համար դպրոցը մանկավարժական խորհրդի օրինակելի կանոնադրության հիման վրա պետք է

մշակի իր կանոնադրությունը և դրա մեջ սահմանված կարգով վարի մանկավարժական խորհրդի արձանագրությունների մատյանը: Եթե դպրոցը համարում է, որ մանկավարժական խորհրդի օրինակելի կանոնադրությունը շատ լաճ է, և ոչ մի լրացման կարիք չկա, դպրոցը, միննույն է, պետք է այն փոփոխի. տեղադրի իր դպրոցի անվանումը, հեռացնի «օրինակելի» բառը, սահմանված կարգով հաստատի այն:

- Այս ցանկում կան այնպիսի փաստաթղթեր, որոնց լրացման կարգը սահմանվում է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից: Դպրոցը չի կարող դրանք փոփոխել և պետք է ճշտությամբ կատարի դրանց պահանջները (ցանկի 1-7, 11, 12, 13 կետերը):

- Այսպիսով՝ դպրոցի տնօրենը պետք է վստահ լինի, որ ցանկում թվարկված փաստաթղթերի լրացման կարգերը առկա են, և փաստաթղթերը լրացվում են այդ կարգերի հիման վրա: Ամենօրյա գործունեությունը կանոնակարգելու նպատակով դպրոցն իր իրավասության սահմաններում կարող է մշակել, օգտագործել կանոնակարգող այլ փաստաթղթեր:

- Ուսումնական հաստատությունում առկա են պարտադիր գործածության երաշխավորված փաստաթղթերը, և դրանք վարում են կարգերի պահանջներին համապատասխան: Սակայն անհրաժեշտություն կա ապահովելու ԿԳՆ-ի կողմից հաստատված պարտադիր գործածության օրինակելի փաստաթղթերի համապատասխանությունը դպրոցի կառուցվածքային առանձնահատկություններին, ինչպես նաև զարգացնել դպրոցի տնօրենի և նրա տեղակալների կարողությունները՝ օրինակելի փաստաթղթերի հիման վրա դպրոցական փաստաթղթեր ստեղծելու համար:

- Ուստի **նպատակ** էմ սահմանում ապահովել ԿԳՆ-ի կողմից հաստատված պարտադիր գործածության օրինակելի փաստաթղթերի համապատասխանությունը դպրոցի կառուցվածքային առանձնահատկություններին:

6.2 ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ

«Հայաստանի Հանրապետության պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատություն» պետական ոչ անտրային կազմակերպության օրինակելի կանոնադրության 77-րդ կետով ամրագրված է.

<<Հանրակրթական դպրոցում կրթական գործունեության արդյունավետ կազմակերպման, ինչպես նաև զարգացման ծրագրերին աջակցելու և համայնքի հետ արդյունավետ համագործակցություն ապահովելու նպատակով ձևավորվում են խորհրդակցական մարմիններ՝ մանկավարժական խորհուրդ, առարկայական մեթոդական միավորումներ, ծնողական, աշակերտական, հոգաբարձուների խորհուրդներ: Հանրակրթական դպրոցում կարող են ձևավորվել խորհրդակցական կամ խորհրդատվական այլ մարմիններ>>:

Բոլոր խորհրդակցական մարմինները ունեն իրենց կանոնադրությունը, որը կազմում է դպրոցը՝ հիմք ընդունելով օրինակելի կանոնադրությունը: Կանոնադրությամբ սահմանվում են տվյալ մարմնի գործունեության ոլորտները և կարգը: Շատ կարևոր է, որ խորհուրդներն ունենան **իրական ինքնավարություն**, ազատ լինեն իրենց գործողություններում՝ պահպանելով իրենց իրավունքներն ու պարտականությունները: Այն դեպքում, երբ խորհրդակցական մարմինները գործում են ձևական, չեն կատարում կամ մասամբ են կատարում իրենց պարտականությունները, դպրոցում ուսումնադաստիարակչական, կառավարման և ղեկավարման գործընթացներն էականորեն տուժում են: Դպրոցը դառնում է փակ, դպրոցում իրականացվող գործընթացները ուսուցիչների, աշակերտների և համայնքի համար դառնում են անհասկանալի և հետևաբար նրանց և դպրոցի միջև առաջանում է անվստահության մթնոլորտ:

Դպրոցի տնօրենը պետք է կարողանա գնահատել և ժամանակին միջոցներ ձեռնարկել խորհրդակցական մարմինների աշխատանքի արդյունավետությունը բարձրացնելու, ձևական գործընթացները դադարեցնելու համար:

Աշակերտական խորհրդի ցուցանիշները և չափանիշները կարելի է գնահատել բավարար և փնտրել ուղիներ նշված աշխատանքները աշխուժացնելու համար:

Հարցաթերթիկներով վերլուծության արդյունքում պարզվեց, որ ոչ բոլորն են ճանաչում աշակերտական խորհրդի անդամներին;

Զարմանալի էր, քանզի աշակերտական ընդհանուր ժողովը (համաժողովը) դպրոցի սեպտեմբերյան ժողովում ձևավորում է խորհրդակցական մարմին՝ աշակերտական խորհուրդ:

Աշակերտական ինքնավարության մարմինների (ընդհանուր ժողովի), դասարանական ժողովի, գործադիր մարմնի՝ աշակերտական խորհրդի, ինչպես նաև նրա ղեկավարության ձևավորման կարգը, լիազորությունները սահմանվում են դպրոցի կանոնադրությամբ և նախարարության կողմից հաստատված Հայաստանի Հանրապետության հանրակրթական հաստատության աշակերտական խորհրդի օրինակելի կանոնադրությամբ: Այստեղից եզրակացություն, որ դպրոցում պետք է իրականացնել աշակերտական խորհրդի իրական ընտրություններ, այդ ընտրությունները տոն դարձնել դպրոցի համար : Առաջարկել, հնարավորություն տալ, օգնել ցանկացողներին աշխորհրդի նախագահի թեկնածության համար ծրագրի ներկայացնելուն : Ստեղծել հաշվիչ հանձնաժողով, քննարկել քվեարկության կարգը : Արդյունքում կունենաք արդար ընտրված աշխորհրդի նախագահ :

Աշակերտական խորհուրդը՝ ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին համապատասխան, անմիջականորեն աշակերտներին վերաբերող հարցերի մասին ազատորեն կարծիք կարող է ներկայացնել հանրակրթական դպրոցի կառավարման և խորհրդակցական մարմիններին, որը հաճախ չի անում :

Աշակերտական խորհրդի ներկայացուցիչը, խորհրդակցական ձայնի իրավունքով, կարող է մասնակցել դպրոցի կառավարման խորհրդի և մանկավարժական խորհրդի այն նիստերին /կամ հարցերի քննարկմանը/, որտեղ քննարկվում են աշակերտներին անմիջականորեն վերաբերող հարցեր :

Նման գործողությունները կնպաստեն, կօժանդակեն

- հաստատությունում ժողովրդավարության, սովորողների ինքնակազմակերպման և ինքնակառավարման կարողությունների զարգացմանը.
- սովորողների ինքնադրսևորմանը, կարծիքի ազատ արտահայտման համար բարենպաստ պայմանների ստեղծմանը.
- երիտասարդ սերնդի, նրա պատշաճ վարքի և վարվելակերպի ձևավորմանը, քաղաքացիական հասարակության կայացմանը և զարգացմանը, իրավական, ժողովրդավարական պետության կառուցմանը:

Կառավարման խորհուրդ

Կոլեգիալ կառավարումն իրականացնող մարմինը հաստատության խորհուրդն է: Ինչպես գիտենք՝ որոշ դեպքերում կամ շատ դեպքերում կառավարման խորհուրդներն իրենց չեն արդարացնում :

Կառավարման խորհուրդը հավանություն է տալիս դպրոցի զարգացման ծրագրին, սակայն շատ հաճախ չի վերահսկում զարգացման ծրագրի կատարողականը, ֆինանսական հաշվետվությունները, այդ ամենը կատարվում է ձևականորեն, որի արդյունքում անբարեխիղճ տնօրենի պատճառով դպրոցը շատ հաճախ ունենում է ֆինանսական լուրջ խնդիրներ: Կառավարման խորհրդի շատ անդամներ նույնիսկ չգիտեն իրենց գործառույթները :

Անհրաժեշտ է ընդլայնել դպրոցի խորհրդի լիազորությունները և իրավունքները՝ հետևյալ ուղղություններով.

- նյութատեխնիկական բազայի հարստացման ուղղությամբ որոշումների ընդունում,
- դպրոցի ծնողական խորհրդի գործունեության վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացում,
- կրթության պետական կառավարման մարմնին դպրոցի զարգացման վերաբերյալ առաջարկությունների ներկայացում,
- դպրոցական շինարարության վերաբերյալ պետական լիազորված մարմիններին առաջարկությունների ներկայացում:

Մանկավարժական խորհուրդը հավանություն է տալիս տարեկան աշխատանքային պլանին, ուսումնական պլանին, դասաբաշխմանը: Շատ հաճախ մանկավարժական խորհուրդը պարզապես հաստատում է տնօրենի առաջարկած նախագիծը՝ երբեմն դրան համաձայն չլինելով հանդերձ: Դա համարում են անիմաստ միջամտություն, որովհետև նրանց կարծիքով դպրոցի տնօրենը, միևնույն է, իր առաջարկությունն է պնդելու: Այստեղ խնդիրը դպրոցի տնօրենի կողմից օրենսդրական պահանջները չներկայացնելն է:

Կարիք կա մանկավարժական խորհրդի անդամների համար սեմինարներ կազմակերպելու՝ նրանց դպրոցի հիմնարար փաստաթղթերին ծանոթացնելու համար:

Դպրոցում ձևավորված առարկայական մեթոդական միավորումները երեքն են:

Մեթոդմիավորման գործունեության մեջ հիմնական խնդիրը կայանում է նրանում, որ նախագահը շատ հաճախ ինչպես կարգն է չի կազմակերպում նիստեր, քանզի շատ դպրոցներում չի էլ վարձատրվում, իսկ ուսուցիչները առանձնակի հետևողականություն չեն ցուցաբերում այդ հարցում, քանի որ դա լրացուցիչ աշխատանք է, իսկ նրանք այնքան էլ ոգևորված չեն այդ աշխատանքով: Հաճախ ուսուցիչները տեղյակ չեն, որ համաձայն մեթոդական միավորման կանոնադրության՝ ամիսը մեկ անգամ անհրաժեշտ է հրավիրել մեթոդական միավորման նիստ:

Կարիք կա

1. առարկայական մեթոդական միավորումների նախագահների համար սեմինարներ կազմակերպելու «Առարկայական մեթոդական միավորման աշխատանքների պլանավորումը և կազմակերպումը» թեմայով:

2. առարկայական մեթոդական միավորումների մեթոդական աշխատանքի կազմակերպման զինանոցը գործող փորձի ուսումնասիրության միջոցով զարգացնելու:

Դպրոցի ծնողական խորհուրդը ձևավորված է կարգի պահանջներին համապատասխան:

Ծնողական խորհուրդը պարբերաբար լսում է տնօրենի հաշվետվությունը դպրոցի հեռանկարային պլանների մասին, պահանջում է խրախուսանքի ներկայացնել լավագույն աշակերտներին և ուսուցիչներին: Միաժամանակ պահանջում է կարգապահական տույժի կիրառում այն ուսուցիչների և սովորողների նկատմամբ, որոնք թերանում են իրենց պարտականությունների կատարման գործում:

Դպրոցի ծնողխորհուրդը իր նախաձեռնություններով ակտիվորեն աջակցում և օգնում է դպրոցի զարգացման տարեկան ծրագրի իրականացմանը: Պատահականության սկզբունքով ընտրված և հարցված 20 ծնողներից 14-ը պատասխանել էին, որ ակտիվ մասնակցում են դպրոցական կյանքին, իսկ 20-ից 10-ը առաջարկություններ են ներկայացրել տնօրինությանը, որը բավականին լավ ցուցանիշ է :

Այնուհանդերձ, դարձյալ կարիք է զգացվում սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական, ուսուցման ու դաստիարակության համար անհրաժեշտ

պայմանների ստեղծման աշխատանքներում ծնողների առավել ակտիվ մասնակցության, հանրակրթական դպրոցի ուսումնականության բազայի հարստացման աջակցության՝ այդ գործում ներգրավելով հովանավորների :

Դպրոցը չունի **հոգաբարձուների խորհուրդ**: Դպրոցի հոգաբարձուների խորհրդի լիազորությունների շրջանակում են.

1. օժանդակել հանրակրթական դպրոցի համար ֆինանսական միջոցների հայթայթմանը, նյութատեխնիկական բազայի ամրապնդմանը, արտաբյուջետային ֆոնդի ձևավորմանը,
2. նպաստել հանրակրթական դպրոցի կողմից իրականացվող լրացուցիչ, ինչպես նաև օրենքին և հանրակրթական դպրոցի կանոնադրությանը չհակասող այլ ծրագրերի իրականացմանը,
3. աջակցել սոցիալական ծրագրերի իրականացմանն ու սովորողների ամառային հանգստի կազմակերպմանը,

Կարիք կա դպրոցում հոգաբարձուների խորհրդի ձևավորման:

Իմ զարգացման ծրագրում հատուկ անդրադարձել եմ նշված հիմնախնդիրներին, որոնցից էլ կբխեն իմ նպատակներն ու սպասված արդյունքին հասնելու համար նախատեսված գործողությունները:

6.3 ԱՇՏԱԿԵՐՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱԶՄ

Պետական դպրոցի տնօրենը պարտավոր է տվյալ տարածքում բնակվող երեխաներին (սովորողներին) ծնողի կողմից դիմում ներկայացնելու դեպքում ընդունել դպրոց՝ ապահովելով օրենսդրությամբ սահմանված նորմերին համապատասխան պայմաններ:

Հատուկ եմ ընդգծել՝ ապահովելով օրենսդրությամբ սահմանված նորմերին համապատասխան պայմաններ բառակապակցությունը, քանզի այդ, ընդունում ենք բոլոր ցանկացողներին, բայց արդյոք ապահովում ենք նրանց համար բոլոր պայմանները; Մա շատ լուրջ խնդիր է դպրոցի համար:

Դպրոց ընդունելության ժամանակ սովորողի գիտելիքների ստուգում չի թույլատրվում: Աշակերտների ընդունելությունը կատարելուց հետո կոմպլեկտավորում են

դասարաններ, որտեղ սովորողները տարբերվում են ըստ կրթական կարիքների, ընդունակությունների, կրթության նկատմամբ ունեցած վերաբերմունքի և կրթական պահանջների: Դպրոցը պետք է դասարանի աշակերտական կոլեկտիվի նկարագիրը լավ պատկերացնի՝ նրանց ուսումնական պլանը ճիշտ կազմելու, առարկայական ծրագիրը և դրա հիման վրա թեմատիկ պլանավորումը ճիշտ կատարելու համար:

Ցուցանիշը	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022	2022-2023 ուստարի
Սովորողների ընդհանուր թիվը ուսումնական տարվա սկզբին՝ տվյալ ուստարվա սեպտեմբերի 1-ի դրությամբ	195	195	170	167
Սովորողների ընդհանուր թիվը ուսումնական տարվա վերջին՝ տվյալ ուստարվա մայիսի 25-ի դրությամբ	194	197	170	168
Ուսումնական տարվա ընթացքում ընդունված սովորողների թիվը	-	2	-	1
Ուսումնական տարվա ընթացքում հեռացած սովորողների թիվը	1	-	-	-

Վերլուծության արդյունքում երևում է, որ այսուսումնական տարում կտրուկ նվազել է աշակերտների թիվը: Դպրոցից հեռացողների հիմնական պատճառաբանությունը եղել է համապատասխան պայմանների բացակայությունը:

Վերլուծությունից պարզ է դառնում, որ համապատասխան պայմանների առկայության դեպքում բավականին շատ աշակերտների ներհոսք կգրանցվի:/ Այս մասին առավել մանրամասն կխոսեմ <<Ուսումնական միջավայր>> ոլորտը քննարկելիս/;

Աշակերտները ոչ մի այն մտավոր, այլև սոցիալական և հուզական (էմոցիոնալ) անհատականություններ են, և այս ամենն ազդում է նրանց սովորելու արդյունավետության վրա: Որպեսզի հասկանանք, թե ովքեր են մեր աշակերտները, պետք է հաշվի առնենք նրանց

- նախնական գիտելիքները
- մտավոր զարգացումը
- մշակութային դաստիարակությունը
- զարգացվածությունը և զարգանալու հույսերը(սպասելիքները)

Նախնական գիտելիքներ

Աշակերտները եկել են կրթություն ստանալու՝ ունենալով նախնական գիտելիքներ, ունակություններ, պատկերացումներ և կարծիքներ, որոնք զգալիորեն ձևավորվել են միջավայրի ազդեցությամբ: Սա ազդում է նրանց՝ դժվարությունները հաղթահարելու և նոր գիտելիքներ ձեռք բերելու կարողությունների վրա: Նոր գիտելիքները կառուցվում են առկա գիտելիքների հիման վրա: Դպրոցը նախ պետք է իմանա, թե ինչ գիտեն աշակերտները մինչև նրանց ուսուցումը կազմակերպելը, որպեսզի օգնի, որ նրանք կարողանան զարգացնել իրենց գիտելիքները և կարողանան դրանք արդյունավետ կիրառել: Այս հարցում շատ կարևոր է ճիշտ ուսուցման մեթոդի ընտրությունը: /օրինակ՝ անհատական ուսուցում/

Մտավոր զարգացում

Մտավոր զարգացման առաջին փուլում (դուալիզմ) աշակերտներն աշխարհին նայում են լավ-վատ, սև-սպիտակ տեսանկյունից, և կրթությունը նրանց համար պարզապես տեղեկատվության փոխանակում է: Նրանք հավատում են, որ ուսուցչի գործն է տալ, իսկ իրենց գործն է հիշել և վերարտադրել այդ տեղեկությունները: Մտավոր զարգացման հաջորդ փուլում (բազմազանություն) աշակերտները հասկանում են, որ մասնագետները կարող են նույն բանի մասին տարբեր կարծիքներ ունենալ, և փաստերը կարող են մեկը մյուսին հակասել: Զարգացման այս փուլում աշակերտի համար ամեն ինչ հիմնվում է կարծիքի և տեսակետի վրա: Բայց նրանք դժվարանում են գնահատել բոլոր կարծիքները և բերել փաստարկներ՝ պաշտպանելու համար իրենցը: Այս փուլում աշակերտները սկսում են ուսուցչի գնահատումը համարել սուբյեկտիվ:

Մտավոր զարգացման հաջորդ փուլում (ռեյատիվիզմ) աշակերտները հասկանում են սեփական կարծիքը պաշտպանելու համար ապացույցներ ներկայացնելու անհրաժեշտությունը: Ինչպես դուալիստական փուլում, նրանք ունեն իրենց կարծիքը, բայց արդեն հասկանում են, որ դրանք պետք է հիմնված լինեն հետազոտության և վերլուծության վրա: Ուսուցիչը նրանց համար արդեն գիտակ ուղեկցող է, քննարկումների մասնակից, միննույն ժամանակ ուսուցչի կարծիքը չի դիտարկվում որպես առկա կարծիքներից մեկը պարզապես:

Զարգացման հաջորդ փուլում (պարտավորություն) աշակերտները ընտրություն են կատարում և որոշում են կայացնում՝ արտաքին աշխարհում իրենց ունեցած մտավոր զարգացման մակարդակին համապատասխան:

Մշակութային դաստիարակությունը: Չնայած բոլորը հասկանում են սովորելու անհրաժեշտությունը, ամեն մարդ ինքն է որոշում՝ ինչ է սովորելու, ինչպես է սովորելու ու ինչպես է տեսնելու աշակերտի և ուսուցչի դերը սովորելու գործընթացում: Երբ տարբեր մշակույթով դաստիարակված աշակերտներ սովորում են նույն դասարանում կամ դպրոցում, պետք է հասկանալ, թե այդ տարբերությունը ինչքանով կարող է փաստել սովորելու առաջընթացին: Անհրաժեշտ է՝ ճանաչել մարտահրավերների տեսակները, ուսուժնասիրել այն պատճառները, որոնք կարող են խոչընդոտել սովորեցնելու և սովորելու գործընթացին:

Զարգացվածությունը և զարգանալու հույսերը

Սերունդներն ունեն իրենց սեփական մշակույթը, որը ձևավորվում է տարբեր սոցիալական և համաշխարհային գործընթացներով: Սերունդների միջև եղած տարբերությունն ազդում է աշակերտների սովորույթների և սպասելիքների վրա. երբ նրանք գալիս են դպրոց, ինչպե՞ս են սկսում սովորել և ինչպե՞ս են պատկերացնում աշակերտի և ուսուցչի դերերը: Աշակերտները, ում մենք հիմա դասավանդում ենք, ունեն իրենց առանձնահատկությունները, որոնք դասարանում ազդում են ուսուցման գործընթացի վրա, որը և ունենում է դրական կամ բացասական հետևանքներ: Հաճախ ուսուցիչը, հաշվի չառնելով աշակերտի նախնական գիտելիքները, փորձում է նրանց սովորեցնել նոր նյութը: Դա, իհարկե, չի ստացվում, և աշակերտների մոտ առաջընթաց չի նկատվում: Սա բերում է աշակերտների ինքնագնահատման անկման և հուսահատության: Մինչդեռ, երբ ուսուցիչը հաշվի է առնում աշակերտների նախնական գիտելիքները, վերանայում է թեմատիկ պլանավորումը, դասն այլ կերպ է պլանավորում, այլ նպատակներ է ընտրում տվյալ դասի համար և սկսում է զարգացնել աշակերտների գիտելիքները՝ լրացնելով նախկինում չյուրացվածը: Հակառակ դեպքում ետ փառացող աշակերտները սահմանափակում են ուսուցիչների հնարավորությունները՝ զարգացնելու դասարանի մյուս աշակերտների ուսուժնասկան հաջողությունները, և դասարանը սկսում է փոխել իր առաջադիմությունը: Կան ուսուցիչներ, որոնք հաշվի չառնելով աշակերտի՝ ուսուցման

նկատմամբ ունեցած վերաբերմունքը, ընդունակությունները, տարիքային և սոցիալական առանձնահատկությունները, նրանց հետ ուսուցումը կազմակերպում են միննույն ձևով: Դա աշակերտների մեջ առաջացնում է անհամաձայնություն, դժգոհություն և վերջում նաև ընդվզում: Նշված հիմնախնդիրներն իրենց արտացոլումն են գտել դպրոցի զարգացման ծրագրում՝ հիմք դառնալով դպրոցի նպատակների սահմանման համար:

Այս խնդիրների լուծման համար կարևորում են ներքոգրյալ նպատակները

- Ջարգացնել դպրոցի ուսուցիչների կարողությունները շերտավոր ուսուցման ուղղությամբ:
- Ջարգացնել դպրոցի ուսուցիչների կարողությունները սովորողների տարիքային հոգեբանությունը ճանաչելու, նրանց հետ արդյունավետ աշխատելու համար:
- Ջարգացնել դպրոցի հոգեբանական ծառայությունը, սովորողներին և ուսուցիչներին անհրաժեշտ խորհրդատվություն տրամադրելու, նրանց օգնելու և դասարանում առաջացող խնդիրների լուծմանն աջակցելու համար:

6.4 ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱԶՄԸ

Ուսուցիչները և աշակերտները մեկ միասնական համակարգ են, և նրանց գործունեությունը փոխկապակցված է: Մենք պետք է կարողանանք գնահատել մեր մանկավարժական պոտենցիալը, ինչի համար պետք է ունենանք գնահատման չափանիշներ: Մենք կարող ենք ուսուցչին գնահատել՝ ըստ նրա կրթության և փորձառության, ըստ նրա՝ ուսուցման գործընթացում ունեցած հաջողությունների, ըստ դպրոցի զարգացման գործընթացում նրա ունեցած ներդրման: Չափանիշներ կարող են լինել օրինակ՝

1. Ունի բարձրագույն մասնագիտական կրթություն:
2. Ունի աշխատանքի 5 և ավելի տարվա փորձ:
3. Ուսուցման գործընթացում կիրառում է դասավանդման այնպիսի մեթոդներ և հնարներ, որոնք աշակերտներին հնարավորություն են տալիս ստանալու բավարար գիտելիքներ, ձեռք բերելու անհրաժեշտ կարողություններ և հմտություններ:
4. Գիտի գնահատման մեթոդաբանությունը և կարողանում է այն կիրառել:

5. Գիտի առարկայի չափորոշիչները և դասավանդելիս առաջնորդվում է չափորոշիչներով:
6. Իր աշխատանքում պատասխանատու է և պարտաճանաչ, նպաստում է դպրոցի ուսուճական և վարչական աշխատանքների կազմակերպմանը, ուսուճասիրում է գոյություն ունեցող փորձը և տարածում է իրենը:
7. Գիտի տարիքային հոգեբանությունը:
8. Գիտի և հարգում է երեխաների իրավունքները:
9. Պահպանում է մանկավարժական էթիկայի կանոնները:

Կրթության որակի բարելավումը նախ և առաջ ենթադրում է որակյալ ուսուցիչների առկայություն: Կրթության որակի բարձացման և բարեփոխումների հաջողության ապահովման առանցքային դերը պատկանում է հենց իրեն՝ ուսուցչին ու զարմանալի է, որ դպրոցում ոչ մի ուսուցիչ չունի տարակարգ ու չի էլ ձգտում դրան՝ պատճառաբանելով դրա անիմաստ լինելը: Միգուցե վերապատրաստման և ատեստավորման համակարգը իրենց չի բավարարում, բայց չէ որ սա մի միջոց է ինքնակրթվելու և աշխատավարձը բարձրացնելու, որի քչությունից միշտ ենք դժգոհում: Ներդրվել է նոր ծրագիրը, որը ենթադրում է ատեստավորման նոր համակարգ՝ հիմնված վերջնարդյունքի վրա, որը հնարավորություն է տալիս նաև ուսուցիչների աշխատավարձի բարձրացման: Սկզբում կամավորության սկզբունքով՝ ովքեր կհաղթահարեն այդ չաճանիշները՝ 50 %-ով ավել աշխատավարձ կստանան: Խնդիրը կայանում է նրանում, որ երբ ուսումնասիրում ենք վերջին տարիների ատեստավորման համակարգը, մենք չունենք մի որևէ դեպք, երբ ատեստավորման հիմքով որևէ ուսուցիչ ազատված լինի զբաղեցրած պաշտոնից կամ ունենանք մի եզրակացություն, որ ուսուցիչը չի համապատասխանում զբաղեցրած պաշտոնին: Այս նոր ծրագիրը հնարավորություն տվեց ձերբազատվել այն ուսուցիչներից, որոնց տեղը դպրոցը չէ:

Դպրոցի ուսուցչական համակազմից կամավոր ատեստավորման մասնակցել է մեկ ուսուցիչ, որը հաղթահարել է 40%-ի շեմը:

Ուսուցիչների տարիքային բաշխվածությունը.

	25-29	30-39	40-49	50-59	60 և ավելի	ընդամենը
2018-2019	-	1	2	2	8	13
2019-2020	2	4	1	2	6	15

2020-2021	3	4	2	4	5	18
2021-2022	2	4	1	3	7	17
2022-2023	-	6	2	2	8	18

Դպրոցի մանկավարժական համակազմի **որակական** բարելավումը համարում եմ դպրոցի **ռազմավարություններից** մեկը: Այն ենթադրում է ՀՀ կառավարության 14.10.2010 թ. N 1391- Ն որոշմամբ հաստատված կարգի պահանջների կատարում, այսինքն՝

Ա. Ուսումնասիրել, ընդհանարացնել մանկավարժական առաջավոր փորձը և ներդնել պրակտիկ աշխատանքում:

Բ. Որակավորման տարակարգ չունեցող, սկսնակ ուսուցիչներին նախապատրաստել ատեստավորման:

Գ. Կազմակերպել մասնագիտական և մանկավարժական-մեթոդական խորհրդակցություններ, խորհրդատվություններ:

Դ. Ուսուցիչներին հաղորդակից դարձնել մանկավարժության նորագույն նվաճումներին, կազմակերպել սեմինարներ, մանկավարժական մեթոդական ընթերցումներ:

Ե. Նպաստել ուսուցիչների որակավորման բարձացմանը:

Զ. Ընդլայնել տեղեկատվական և հեռահաղորդակցման տեխնոլոգիաների ներդրման գործընթացը, ձեռք բերել ոչ միայն նոր համակարգիչներ, այլև էլեկտրոնային գրատախտակ, Հասնել նրան, որ յուրաքանչյուր ուսուցիչ տիրապետի համակարգչային ծրագրերին և կարողանա օգտվել համացանցից: Այդ նպատակով կազմակերպել դասընթացներ:

Է. Կատարելագործել ուսուցիչների աշխատանքը կրթական կայքերի միջոցով (armedu.am, edu.am, aniedu.am, dasaran.am և այլն):

6.5 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԸ, ԴՊՐՈՑԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆՅՈՒԹԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԲԱԶԱՆ

- Ուսումնական հաստատության շենքը կարիք ունի վերանորոգման:
- Ուսումնական հաստատության տարածքը ցանկապատված է և անվտանգ է սովորողների ազատ տեղաշարժման համար:

- Ուսումնական հաստատությունն ունի տարածք՝ մեկուսացված ու հեռացված ավտոճանապարհային գոտուց, աղմուկի, օդի աղտոտման աղբյուրներ հանդիսացող արդյունաբերական կամ այլ օբյեկտներից,
- Արտակարգ իրավիճակներում հատուկ ծառայությունների մեքենաները կարող են անարգել մոտենալ հաստատության շենքին:
- Ուսումնական հաստատության տարածքը մաքուր է, աղբը կանոնավոր հավաքվում են հատուկ աղբարկղներում և դուրս են բերվում հաստատության տարածքից:
- Ուսումնական հաստատության ամբողջ տարածքում պարբերաբար իրականացվում են միջոցառումներ՝ կրծողների և վտանգավոր միջատների, թափառող շների, կատուների և այլ կենդանիների դեմ:
- Ուսումնական հաստատության շենքում առկա են դեպի դուրս բացվող պահուստային ելքեր:
- Ուսումնական հաստատության շենքը հարմարեցված չէ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք (այսուհետ՝ ԿԱՊԿ) ունեցող սովորողների անվտանգ տեղաշարժ և ուսուցում ապահովող պայմաններին (թեք հարթակներ, լայն դռներ և այլն):
- Ուսումնական հաստատությունում գործում է լոկալ ջեռուցում և ջեռուցման ամիսներին դասասենյակներում ջերմաստիճանը համապատասխանում է սանիտարահիգիենիկ նորմերին:
- Ուսումնական հաստատության միջանցքները ջեռուցվում են, և միջանցքներում ջերմաստիճանը համապատասխանում է սանիտարահիգիենիկ նորմերին:
- Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է հոսող խմելու ջրով:
- Ուսումնական հաստատության առաջին հարկում առկա են առանձնացված վերանորոգված սանհանգույցներ՝ տղաների և աղջիկների համար:
- Ուսումնական հաստատությունում առկա է սննդի կետ, որը համապատասխանում է սանտարահիգիենիկ պայմաններին:
- Ուսումնական հաստատության սննդի կետում փակցված են առողջ աննդակարգի վերաբերյալ համապատասխան պաստառներ:
- Ուսումնական հաստատությունում առկա է բուժկետ, և կարող է տրամադրվել առաջին բուժօգնություն:
- Դպրոցում նախակրթարան չի գործում:

Հաստատությունում ստեղծված է որակյալ կրթական միջավայր:

Հաստատության նախագծային հզորությունը նկարագրող ցուցանիշներ և չափանիշներ

Կրթական ծրագրերի իրականացումը լիցենզավորման ենթակա գործունեության տեսակ է: Այսինքն դպրոցներն այդպիսի ծրագրեր իրականացնելու նամար պետք ունենան համապատասխան լիցեզիա, ընդ որում՝ առկա յուրաքանչյուր ծրագրի համար: Այսինքն՝ թե տարրական, թե հիմնական և թե միջնակարգ կրթություն տրամադրելու համար անհրաժեշտ է ստանալ առանձին լիցենզիա:

Դպրոցն ունի համապատասխան լիցեզիաներ-տարրական ՄերիաԱՆ 0562

հիմնական ՄերիաԱՆ 0551

Ուսումնական միջավայր ոլորտում կարևորում են նաև ներառական կրթությունը: Հնուց ի վեր մարդկությունը ունեցել է հասարակության անդամների սոցիալականացման խնդիրներ, որոնք տարբեր ժամանակներում ստացել են տարբեր լուծումներ:

Ներառական կրթությունը յուրաքանչյուր, այդ թվում՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխայի համար, զարգացման առանձնահատկություններին համապատասխան, անհրաժեշտ պայմանների և հարմարեցված միջավայրի ապահովման միջոցով կրթական գործընթացին առավելագույն մասնակցության և հանրակրթության պետական չափորոշիչով սահմանված արդյունքի ապահովումն է: Համընդհանուր ներառականության անցնելու անհրաժեշտությունը ՀՀ-ում հաստատվեց ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից 2014թ. դեկտեմբերի 1-ին «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքում կատարած փոփոխություններով, որոնց համաձայն՝ մինչև 2025 թվականի օգոստոսի 1-ը Հայաստանի բոլոր հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում նախատեսվում է ներդնել համընդհանուր ներառական կրթության համակարգ: Ներառական կրթության իրականացման անկյունաքարը հանդիսանում է երեխայի կրթության առանձնահատուկ պայմաններ սահմանելու կարիքի ճիշտ և անաչառ գնահատումը, ինչին հետևում է կրթության կազմակերպման ամբողջ գործընթացը, այդ թվում՝ ֆինանսավորումը: Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող (այսուհետ՝ ԿԱՊԿՈՒ) է համարվում այն անձը, ով ունի ուսուցման հետ կապված դժվարություններ, այդ թվում՝ զարգացման ֆիզիկական կամ մտավոր առանձնահատկություններ, որի կողմից հանրակրթական հիմնական ծրագրերը յուրացվելու համար անհրաժեշտ են կրթության առանձնահատուկ պայմաններ: Դպրոցում այս պահին սովորում են ԿԱՊԿՈՒ 5 աշակերտ: Ներառական կրթություն ստացող երեխաների համար ուսումնական գործընթացի կազմակերպման արդյունավետության և որակի վրա ազդող լրջագույն գործոն է կոռուպցիան, որի համար ստեղծված հնարավորությունները հարկավոր է վերացնել:

Հիմնախնդիրներ

1. Դպրոցները ուռճացնում են ԿԱՊԿՈՒ աշակերտների թիվը՝ լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու ակնկալիքով: Ներառական ծրագրով յուրաքանչյուր աշակերտի թվով դպրոցին հատկացվող ֆինանսավորումն ավելի քան չորս անգամ գերազանցում է կրթության առանձնահատուկ պայմանի կարիք չունեցող երեխայի համար հատկացվող ֆինանսավորումը՝ ներառելով սննդի և տրանսպորտի ծախսերը,

բազմամասնագիտական թիմի անդամների աշխատավարձերը, ինչպես նաև՝ դպրոցներում իրականացվող այլ ծախսեր: Պատշաճ վերահսկողության բացակայության հանգամանքներում դպրոցները ակնհայտորեն կարող են շահագրգռված լինել ստանալու լրացուցիչ ֆինանսավորում:

2. Դպրոցների կողմից կազմակերպվող սննդի մատակարարման մրցույթում կան կոռուպցիոն ռիսկեր: Օրինակ, դպրոցի տնօրենը կարող է պայմանավորվել սնունդ մատակարարող կազմակերպության հետ, որ մեկ փաթեթ սննդի համար փոխանցվող և այդ փաթեթի իրական արժեքի տարբերությունը կամ դրա մի մասը տրամադրվի իրեն: Կամ սնունդ մատակարարող կազմակերպությունը կարող է լինել տնօրենի կամ նրա հետ փոխկապակցված անձի բիզնեսը, և տնօրենն ունենա մասնավոր շահ մրցույթում տվյալ կազմակերպության հաղթելու գործում, որի կանխարգելման եղանակները բացակայում են:

3. ԿԱՊԿՈՒ երեխաների տրանսպորտի համար նախատեսված գումարների տնօրինումը անվերահսկելի է, ԿԱՊԿՈՒ յուրաքանչյուր երեխայի համար հատկացվող ֆինանսների մեջ ներառված են նաև տրանսպորտի ծախսերը, որն օրական կազմում է 200 ՀՀ դրամ: Տրանսպորտի ծախսերն առձեռն տրամադրվում են սովորողին (ծնողին) կամ նրա խնամակալին: Սակայն հաճախ երեխաների ծնողները հրաժարվում են տրանսպորտի ծախսերից, որի դեպքում որևէ ֆորմալ ընթացակարգ նախատեսված չէ: Իսկ ծնողների մի մասն էլ նույնիսկ տեղյակ չէ, որ իրենց գումար պետք է հատկացվի: Ուստի պարզ չէ, թե քանի ծնող է հրաժարվել տրանսպորտի համար հատկացվող գումարից, որքան գումար է արդյունքում տնտեսվել և այդ տնտեսված գումարներն ինչ նպատակներով են ծախսվել: Նման իրավիճակներում տնօրենները կարող են չարաշահել իրենց դիրքը և ըստ ցանկության տնօրինել տրանսպորտի համար հատկացվող բյուջեն:

Այս հիմնախնդիրներին չէի կարող իմ զարգացման ծրագրում չանդրադառնալ, քանզի տնօրինության կադմից իրականացվող նման չարաշահումները իրենց վատ հետևանքն են թողնում դպրոցի հեղինակության, անձնակազմի բարոյահոգեբանական մթնոլորտի վրա:

ԿԱՊԿՈՒ երեխաների հետ աշխատանքը հիմնականում տարվում է խաղերի միջոցով, և դպրոցում իրենց համար նախատեսված ռեսուրս-սենյակի դիդակտիկ նյութերը կարիք ունեն թարմացման:

Հաստատությունում ներառական կրթության իրականացմանը վերաբերվող չափանիշներ

Չափանիշ	Այո	Ոչ
Ներառական կրթության զարգացումը որպես նպատակ ամրագրված է հաստատության զարգացման ծրագրում	Այո Ներառված է հաստատության զարգացման ծրագրում	
Հաստատության զարգացման ծրագրում պլանավորված են ներառական կրթության ապահովմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումներ, այդ թվում ուսուցիչների վերապատրաստումներ	Այո անցկացվել են մի շարք միջոցառումներ և վերապատրաստումներ	
Հաստատության տնօրենն ունի ներառական կրթության գործընթացի համակարգման լիազորություններով տեղակալ/կամ այն պատվիրակված է տեղակալներից որևէ մեկին	այն պատվիրակված է տեղակալներից որևէ մեկին	
Հաստատության վեր կայքում գործում է ներառական կրթության բաժին՝ ընտանիքի և համայնքի հետ հետադարձ կապի հնարավորությամբ		Ոչ
Հաստատությունն իրականացնում է երեխաների հավասար իրավունքների, հանդուրժողականությանը նվիրված և նման այլ ուսումնական ծրագրեր:	Այո Անցկացվել է 2 սեմինար պարապմունքներ որոնցում ներգրավված են եղել 10 ական աշակերտներ, իսկ դասընթացների տեսքով պարապմունքները անցկացվել են ամիսը մեկ անգամ հաճախականությամբ 15-ական աշակերտներով:	
Վերջին 5 տարում տնօրինությունը մասնակցել է ներառական հաստատությունների կառավարման թեմայով վերապրաստման		
Հաստատությունն ունի ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստված և	Այո	

վերապատրաստող ուսուցիչներ: Վերջին 5 տարում ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը		
Հաստատությունում ամենուրեք (դասասենյակներ, դահլիճներ, գրադարաններ և այլն) ապահովված է տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ֆիզիկական մատչելիություն	Այո Հաստատության մուտքը ունի թեքահարթակ նախատեսված տեղաշարժման խնդիրներ ունեցող անձանց համար:	
Հաստատությունն ունի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների հոգեբանամանկավարժական աջակցության թիմ (հատուկ մանկավարժ, սոցիալական աշխատող, հոգեբան, ուսուցչի օգնական և այլն)	<p align="center">Այո</p> <p>1. Հատուկ մանկավարժ</p> <p>1. Սոց. մանկավարժ</p> <p>2. Հոգեբան</p> <p>ԲՄ թիմը կատարում է դասալսումներ, տունայցեր, գրույցներ՝ աշակերտների ծնողների և ուսուցչական անձնակազմի հետ, որոնց հիման վրա կատարվում են խմբային և անհատական պարապմունքներ: Յուրաքանչյուր ԿԱՊԿՈՒ աշակերտի համար կազմվում է ԱՌԻՊ-ներ:</p> <p align="center">19</p>	
Հաստատությունում առկա են բավարար քանակի և որակի սարքավորումներ և ուսումնամեթոդական նյութեր ֆունկցիաների տարատեսակ սահմանափակումներ ունեցող սովորողների համար	Հաստատությունը համալրված է դիդակտիկ պարագաներով, ուսումնամեթոդական նյութերով, բայց կարիք ունի մի շարք սարքավորումների ֆունկցիաների տարատեսակ սահմանափակումներ ունեցող սովորողների համար:	
Հաստատությունում առկա են բավարար քանակի և որակի սարքավորումներ և ուսումնամեթոդական նյութեր լսողության և տեսողության ֆունկցիայի բացակայություն կամ սահմանափակում ունեցող սովորողների համար		Ոչ
Դասասենյակների դասավորվածությունն այնպիսին է, որ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող	Այո, դասավորվածությունն այնպիսին է, որ երեխաները մեկուսացված չեն:	

սովորողները մեկուսացված չեն		
Հաստատությունն ունի ռեսուրս-սենյակ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների համար		
Հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող ֆիզիկական (թեքահարթակ, հենակ և այլն) խոչընդոտները	Այո Հաստատության մուտքը ունի թեքահարթակ	
Հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող սոցիալական (վերաբերմունք, կարծրատիպ) խոչընդոտները	Այո	
Անհատական ուսումնական պլանները (ԱՌԻՊ) մշակվում են համաձայն հանրակրթության պետական չափորոշիչի և առարկայական ծրագրերի՝ հաշվի առնելով սովորողների կարիքները, ընդունակությունները, հնարավորությունները, ձեռքբերումները և առաջընթացը	Այո ԱՌԻՊ-ները կազմվում են ելնելով սովորողների հատուկ կարիքներից, որոնց հիման վրա կազմակերպվում են համապատասխան պարապմունքներ	
Ուսուցիչների թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներառական կրթության նկատմամբ	16	
Ուսուցիչները գիտակցում են ներառական կրթության վերաբերյալ կարծրատիպերի առկայությունը, դրանց վերացման անհրաժեշտությունը և ձեռնարկում են համապատասխան քայլեր	Ուսուցիչները գիտակցում են և աջակցում են նմանատիպ բոլոր կարծրատիպերի վերացմանը	
Ուսուցիչներն ունեն հավասար վերաբերմունք բոլոր սովորողների նկատմամբ, անկախ նրանց միջև եղած տարբերություններից և նրանց առանձնահատուկ կարիքներից	Բոլոր ուսուցիչները ունեն հավասար վերաբերմունք անկախ երեխայի ունեցած առանձնահատուկ կարիքներից	

<p>Ուսուցիչները կարողանում են հայտնաբերել կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ, երևույթ դասարանում, դպրոցում, ուսումնական նյութերում, և նույնիսկ սեփական վարքագծում</p>	<p>Ուսուցիչները հմուտ են, վերապատրաստված են և կարողանում են հայտնաբերել կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ, երևույթ դասարանում և նույնիսկ սեփական վարքագծում</p>	
<p>Սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար հաստատության իրականացրած սոցիալական աջակցության ծրագրերը</p>	<p>Այո Հաստատությունը համագործակցում է բարերարների հետ , որոնք դրամական օգնություն են ցուցաբերում; Համագործակցում է նաև <<Կարիտաս>>, <<Առավոտ>>, <<Հույս>> ՀԿ-ի հետ: Ամերիկահայ բարերարը դրամական օգնության տեսքով աջակցություն է ցուցաբերել անապահով երեխաների ընտանիքներին: Փոխանցվել է դասագրքերի վարձավճարները թվով 9 երեխայի;</p>	

Հաստատությունում տնօրինությունը, ուսուցչական անձնակազմը և ԲՄ թիմը աջակցում է սովորողների միջև հավասարության ապահովմանը ինչպես նաև միջոցներ է ձեռնարկում դպրոցում ներառական կրթության լիարժեք իրականացման համար:

Տվյալներ հաստատության ջեռուցման առկայության և տեսակի վերաբերյալ

Հաստատությունն ապահովված է անվտանգ լոկալ ջեռուցման համակարգով: Բոլոր դասասենյակներում, ինչպես նաև միջանցքներում առկա են ջեռուցումն ապահովող մարտկոցներ, որոնք համապատասխանում են սանիտարական նորմերին: Ջեռուցման ամիսներին դիտարկման արդյունքները եղել են բավարար:

Տվյալներ հաստատությունում բուժկետի առկայության և բուժսպասարկման վիճակի վերաբերյալ

<p>Հաստատությունում առկա է բուժկետ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)</p>
<p>Այո Ոչ</p>

Հաստատությունն ունի բուժաշխատող և կարող է տրամադրվել առաջին բուժօգնություն (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)					
Այո Ոչ					
Բուժկետի գտնվելու հարկը և տարածքը	Բուժաշխատող ներ թիվը և նրանց պաշտոնները	Բուժկետում առկա գույքը	Բուժկետը վերանո թողված է, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Բուժկետի սանիտարական վիճակը	Առաջին բուժօգնության միջոցների և դեղերի առկայությունը
1-ին հարկ 8.1 քմ	դպ. բուժքույր 1	գրասենյան 1 աթոռ 2 դեղորայքի պահարան 1 տանումետր/ճնշ./ 1 ջերմաչափ մահճակալ բժշկական կշեռք	Այո Ոչ	բավարար	Առկա Դեղորայք ջրածնի պերօքսիդ, ամոնիակի լուծույթ, յոդ, ֆինտ, բամբակ, սանտավիկ

Բուժկետը ունի ջրի ծորակ մշտական ջրամատակարարումով:
 Բուժկետի հիմնախնդիրները՝ բուժկետի համար անհրաժեշտ են հասակաչափ, տապչան:

Տվյալներ հաստատությունում սննդի կետի առկայության և սննդի կազմակերպման վերաբերյալ

Հաստատությունում առկա է սննդի կետ, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)					
Այո			Ոչ		
Հաստատության սննդի կետում փակցված են առողջ սննդակարգի վերաբերյալ համապատասխան պաստառներ, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)					
Այո			Ոչ		
Սննդի կետի սանիտարական վիճակը՝ ըստ հակահամաճարակային ծառայության					
Սննդի կետի տեսակը (բուֆետ, ճաշարան)	Միաժամանակ սնվելու հնարավորություն ունեցող անձնաց	Մտրը և տաք հոսող ջրի առկայությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Լվացարանի և հիգիենայի պարագաների առկայությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Տաք սննդի հնարավորությունը (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)	Վերանո թողված է, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)

	թիվը և տարածքը (քմ)				
ճաշարան	30 28.8 քմ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ

Ճաշարանը ունի շուրջօրյա ջրամատակարարում, գազամատակարարում, սառնարան, կահույք, գազօջախ:

Ճաշարանի սանիտարական վիճակը գերազանց է:

Հաստատության I-IV դասարանի աշակերտները օգտվում են ՄԱԿ-ի պարենի <<Տաք սնունդ>> ծրագրից:

Տվյալներ հաստատության ուսումնական լաբորատորիաների, կաբինետների և դահլիճների վերաբերյալ

Լաբորատորիաներ, կաբինետներ և դահլիճներ	Տարածքը (քմ)	Վերանորոգման կարիքը
Ֆիզիկայի լաբորատորիա, կաբինետ	32քմ	Մասնակի
Քիմիայի լաբորատորիա, կաբինետ	20.35քմ	Մասնակի
Կենսաբանության լաբորատորիա, կաբինետ		Չունի
Ռազմազինության կաբինետ	22.1քմ	Չունի
Համակարգչային լաբորատորիա, կաբինետ	32քմ	Ունի

Ֆիզիկայի, քիմիայի, կենսաբանության լաբորատորիայի գույք և դիդակտիկ պարագաներ

	Սնվանում	2021-2022 ուստարի	2022-2023 ուստարի
1.	ՀԱՅԿՆԻՍ	1	-
2.	ԻՆՏԵՆՍԻՎ	1	-
3.	ԱՅԿԱԿՆԻՍ	1	-
4.	ՆԱԿԱԿՆԻՍ	1	-
5.	ԵՄԿԱՆՈՒՄ ԻՆՏԵՆՍԻՎ	1	-
6.	ԸՆԴՈՒՄ ԻՆՏԵՆՍԻՎ	1	-
7.	ԲԻՅՈՒՄ	2	-
8.	ՆԱԿԱԿՆԻՍ	1	-
9.	ՆԱԿԱԿՆԻՍ ԻՆՏԵՆՍԻՎ	1	-
10.	ՆԱԿԱԿՆԻՍ	1	-
11.	ԸՆԴՈՒՄ ԻՆՏԵՆՍԻՎ	1	-

12.	ÉáóÚèÇ ¹Çý.Ñ³Ù³í³ñ.	1	-
13.	Ç³áá½ÇìÇíÝ»ñ	1	-
14.	Ð³Ěx³â³íÙ³ í³í¹Çñ	1	-
15.	Ø³ñ¹áó ÌÙ³Ěù	1	1
16.	Ø³ñ¹áó Ý»ñù. ùñ. ÙáóĚÙ³Á	1	1
17.	¶³Ý.»ñÇ Ñ³í³ù. 1ÍáÚáĚ.	6	6
18.	ʔ³ÙÝ»ñÇ Ñ³í³ù. 1ÍáÚáĚ.	3	3
19.	²áùÇ ÙáóĚÙ³Á	1	1
20.	èñ¹Ç ÙáóĚÙ³Á	1	1
21.	°ñÇ¹³ÙÇ ÙáóĚÙ³Á	1	1
22.	àóÕ»ÕÇ ÙáóĚÙ³Á	1	1
23.	ÍáÍáñ¹Ç ÙáóĚÙ³Á	1	1
24.	Ø³Í¹Ç ÙáóĚÙ³Á	1	1
25.	ʔ³ÝçÇ ÙáóĚÙ³Á	1	1
26.	ÍñÍù³í³Ý¹.ùñ. ÙáóĚÙ³Á	1	1
27.	àóè³.áíáó áéÍáñ.ÙáóĚÙ³Á	1	1
28.	Õ»éùÇ ÌÙ³ĚùÇ ÙáóĚÙ³Á	1	1
29.	àíÝ³Á³ÁÇ ÌÙ³ĚùÇ ÙáóĚ.	1	1
30.	ʔñÙÝ¹³Ñá¹Ç ÌÙ³Ěù	1	1
31.	ÍáÝù³.áíáó ÌÙ³Ěù	1	1
32.	Ø³Ýñ³â³íñ.Ñ³í. 1ÍáÚáĚ.	25	25
33.	°ñ¹í³í»Õ³Ç Ì³éáóó.Úá¹»Ě	1	1
34.	è»ĚÇ»ý	1	1
35.	óáñÕ³ÝáĀÝ»ñ í³í¹Çñáí	2	2
36.	ä³ñµ»ñ³í³Ý Ñ³Ù³í³ñ.	1	1
37.	ØáĚ»ÍáóĚÇ Ì³éáóó.Úá¹»Ě	2	2
38.	â³.³.Ě³Ý	1	1
39.	¼íÇā Ó³.³ñ	1	1
40.	ÛÁ-Ç Úá¹»Ě	1	1
41.	Ð³í³Ý.	1	1
42.	Ø³Ýñ³¹Ç¹í	1	1
43.	²é³ÇÇÝ ù.ÝáóĀ.³Ñíõç¹	1	1
44.	ÐÇ¹ñáéí.xÝß.óáóó.è³ñù	1	1
45.	ÇÝ³ÚáÚ»íñ»ñÇ Ñ³í³ù.	1	1
46.	Íßé³ù³ñ»ñÇ Ñ³í³ù³Íáó	1	1
47.	²½³í³Ý¹.³ñ³.óáóó.è³ñù	1	1
48.	¹Úáóñ»Õ³í³Ý¹.Úá¹»Ě. Ñ³í.	1	1
49.	³½³µ³Úáóñ»ÕÇ Úá¹»Ě	1	1
50.	ú¹³Ñ³Ý ½³Ý.	1	1
51.	ç³ÍáóáóÙ³ÙÇÝááÚá	1	1
52.	Ø»Ě.³ÙÇù.³é³ç.óáóó.è³ñù	1	1
53.	ÛÚáóíáÝÇ ĚáÓáí³í	1	1
54.	¾Ě»Ííñ³é¹³Ç¹ è³ñù	1	1
55.	ØÇ¹ñáéÍáá	1	1
56.	¾Ě.½³Ý.	1	1
57.	¾Ě.Ñáé³ÝùÇ áóÕÕÇā	1	1
58.	¾Ě»Ííñ³í³Ý Û»ù»Ý³	1	1
59.	¾Ě.»Ý»ñ³íáñÇ Úá¹»Ě	1	1
60.	Ø³.ÝÇè³í³Ý è³ñù	1	1

61.	üáíáÑáë.İÇñ³é.ë³ñù	1	1
62.	İ³ÉáñÇÜ»íñ	1	1
63.	Đ³í³Y. /iÇ. »É /	1	1
64.	Ö³.³ñ	1	1
65.	Ø»í³Ö.ç»ñÙ.Ñ³í.óáóó.ë³ñù	1	1
66.	äÇY¹ Ü³ñÜ.ç»ñ.ÁY¹.óáóóë³ñù	1	1
67.	Լաբորատոր գույք	1	1

Տվյալներ հաստատության գրադարանի և դրա գործունեության մասին

Ցուցանիշ	Տվյալներ
Գրադարանի տարածքը քմ-ով	21քմ
Ընթերցասարահիանկայությունը և տարածքը քմ-ով	չկա
Գրադարանում/ընթերցասրահում միաժամանակ նստելու հնարավորություն ունեցող անձնաց թիվը	4
Գրադարանի գրապահոցի տարածքը քմ-ով	8քմ
Գրադարանում համակարգիչների թիվը	չկա
Գրադարանում ինտերնետին միացված համակարգիչների թիվը	չկա
Գրադարանային ֆոնդում առկա գրքերի /բացառել ՀՀ ԿԳ նախարարության կողմից երաշխավորված հիմնական դասագրքերը/ ընդհանուր թիվը, այդ թվում՝	1115
-գեղարվեստական գրքերի թիվը	
-տեղեկատվական գրքերի թիվը /բառարաններ, հանրագիտարաններ, ատլասներ և այլն/	161
-ուսումնամեթոդական գրքերի թիվը	235
-ամսագրերի թիվը	471
-այլ	6
Վերջին անգամ գրադարանային ֆոնդը նոր գրականությամբ համալրվելու ամսաթիվը	10.10.2014թ.
Ամենից հաճախ գրադարանից վերցվող գրքերը	Հեքիաթներ պատմվածքներ
Գրադարանից միջինում ամսական օգտվողների թիվը	
Գրադարանում բաժանորդագրված ուսուցիչների և դպրոցի մյուս աշխատակիցների թիվը	20
Գրադարանում բաժանորդագրված սովորողների թիվը	67
Պատասխանել այդ կամ ոչ	
Վերանորոգվա՞ծ է արդյոք գրադարանը	ոչ
Անց կացվո՞ւմ են արդյոք գրադարանում դասեր և պարապմունքներ	ոչ
Գրադարանավարն ունի՞ համապատասխան բարձրագույն կրթություն	այո
Վերջին 3 տարվա ընթացքում գրադարանավարն անցե՞լ է վերապատրաստում գրադարանային աշխատանքի ուղղությամբ	այո
Գրադարանը հանդիսանո՞ւմ է հանրապետության, այլ երկրների կամ կազմակերպությունների գրադարանների բաժանորդ և օգտվում է արդյոք նրանց ռեսուսներից	ոչ
Գրադարանն ունի՞ էլեկտրոնային ռեսուսներ, որքան	ոչ

Սովորողները իրենց տնային հանձնարարությունները կատարելիս օգտվո՞ւմ են գրադարանային ռեսուրսներից	այո
Գրադանավարը սովորողներին օգնու՞մ է հայթայթել անհրաժեշտ նյութեր դասարանական և տնային հանձնարարությունների կատարման համար և ընթերցանության գրքերի ընտրության հարցում	այո
Սովորողները կարո՞ղ են ինքնուրույն ու ազատ մոտենալ գրադարանի գրադարաններին/պահարաններին, ընտրել իրենց անհրաժեշտ գրականությունը և վերցնել այն ընթերցասրահում աշխատելու ժամանակ	այո
Գրադարանն ունի՞ գրադարանավարության հատուկ համակարգչային ծրագիր	այո
Գրադանավարը կարողանո՞ւմ է օգտվել գրադարանավարության հատուկ համակարգչային ծրագրից	այո

Հաստատության գրադարանային ֆոնդը հնացած է և մաշված է, չի համապատասխանում ժամանակակից գրադարաններին ներկայացվող պահանջներին՝ տարածքի, կահավորման և տեխնիկական սպասարկման առումով (էլեկտրոնային գրադարաններ):

Դպրոցի սպորտդահլիճն ու կտուրն ունեն մասնակի վերանորոգման, մարզագույքով համարման կարիք:

Դպրոցն ունի սպորտհրապարակ, որն անխնամ է:

6.6 ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈՐԱԿԸ

Կրթության որակ՝ կրթական քաղաքականությամբ սահմանված նպատակների և խնդիրների իրագործմանը միտված կրթության կազմակերպման չափելի արդյունք, որը գնահատվում է՝ հաշվի առնելով սովորողի անհատական կարիքները, կրթության կազմակերպման միջավայրը, ուսուցման ծրագրային բովանդակությունը, կրթության կազմակերպման գործընթացը և ուսումնառության գնահատված արդյունքները՝ համաձայն սահմանված չափանիշների:

Չափորոշի պահանջները պարտադիր են հանրակրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների համար՝ անկախ դրանց կազմակերպական-իրավական ձևից և ենթակայությունից:

Այսօր, երբ կրթական բարեփոխումների հիմնական պահանջներից մեկը դարձել է աշակերտակենտրոն ուսուցումը, խնդիր է դրվել սովորեցնելու սովորել, առաջնային պլան են մղվում այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված մեթոդներն ու մեթոդական հնարները: Այդ նպատակով անհրաժեշտ է սովորողին ծանոթացնել ճանաչողության մեթոդներին և ձևավորել դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ և հմտություններ:

Սովորողը պետք է գիտակցի սեփական մշակույթի, լեզվի, պատմության, արվեստի, ավանդույթների, ազգային և այլ արժեքների կարևորությունն ու նշանակությունը և լինի դրանց կրողը:

Կրթության որակը կարելի է բարձրացնել՝ բացահայտելով իրավիճակը գնահատելու միջոցով այն փոխելու հնարավորությունները: Անհրաժեշտ է դիտարկել հետևյալ գործոնները.

1. Ուսումնական գործընթացի փաստացի վիճակը:
2. Կրթական գործընթացի կատարողականը:
3. Կրթական գործընթացի արդյունավետությունը:
4. Կրթական գործընթացի որակը կրթական աստիճաններում:
5. Դասերի, ուսումնական միջոցառումների որակը:

Վերլուծության արդյունքում պարզվեց, որ հաստատությունն ապահովում է սովորողների առաջխաղացումը և բարձր առաջադիմությունը: Տարրական օղակում առաջադիմությունը շատ ավելի բարձր է, քան միջին դասարաններում: Միջին դասարաններում առաջանում է հետաքրքրություն առաձին առարկաների գծով, առաջ է գալիս մասնագիտության կողմնորշման հարցը և որոշ առարկաներ անտեսված են մնում :

2021-2022 ուստարվա 9-րդ դասարանի ավարտական քննությունների միջին միավորները ավելի բարձր են 2020-2021 ուստարվա համեմատությամբ, իսկ 4-րդ դասարանցիների միջին գնահատականը նվազել է:

Սովորողները մասնակցություն են ցուցաբերել տարբեր առարկաների օլիմպիադաների, սակայն մարզային փուլից առաջ չեն գնացել:

Հաստատության սովորողները ակտիվորեն մասնակցում են մարզական և մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթներին:

Մեր առջև **խնդիր ենք դնում** բարձրացնելու աշխատանքային կարգապահությունը և ուսուցման որակը:

6.7 ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Դպրոցի մյուս կարևոր ուղղությունը նրա բյուջետային հնարավորություններն են: Քանի որ դպրոցը հիմնական միակ ֆինանսավորումը ստանում է պետական բյուջեից, ապա հաջողությունների և դժվարությունների հիմնական պատճառը այդ միջոցների բավարար և անբավարար լինելն է: Դպրոցներն այսօր ֆինանսավորվում են աշակերտ-թվով և դպրոցի բյուջետային միջոցները բավարարում են, եթե աշակերտների թիվը դասարանում բարձր է միջինից: Եթե այդ միջոցներն անբավարար են, ապա դպրոցը բյուջետային միջոցների հետ կապված իր խնդիրները փորձում է լուծել՝ որոշ ուղղություններում քիչ ներդրումներ կատարելով:

Միջոցների սղության դեպքում հիմնական ուղղություններով կատարվող բյուջետային հատկացումները սովորաբար նվազեցվում են խնայողությունների հաշվին: Հաճախ բյուջետային միջոցների սղություն առաջանում է բյուջեի սխալ պլանավորման պատճառով: Սխալ պլանավորման պատճառ է հանդիսանում սեպտեմբեր-դեկտեմբեր ամիսների ընթացքում ուսումնական պլանի և աշակերտ-թվով ֆինանսավորման վերահաշվարկով կատարվող փոփոխությունների սխալ կանխատեսումը: Դպրոցը ֆինանսավորումը ստանում է ամիս առ ամիս: Որպես կանոն այդ միջոցները ուղղվում են աշխատավարձի, եկամտահարկի, կոմունալ վճարների մուծմանը և միայն դրանից հետո՝ այլ ծախսերի: Եթե դպրոցը այդ վերջին ծախսերը կատարում է չպլանավորված ձևով՝ առանց հաշվի առնելու սպասվելիք մուտքերի չափը, ունենում է խնդիրներ աշխատավարձի, եկամտահարկի, կոմունալ վճարների ուղղությամբ, որը կարող է հանգեցնել կազմակերպական հետևանքների և վարչական պատասխանատվության: Այստեղ ստիպված եմ նաև նշել որոշ տնօրենների կողմից իրականացվող ոչ այնքան հազվադեպ հանդիպող ֆինանսական չարաշահումների մասին:

Նշված հիմնախնդիրն իրենց լուծման ուղիները պետք է գտնեն դպրոցի զարգացման ծրագրում:

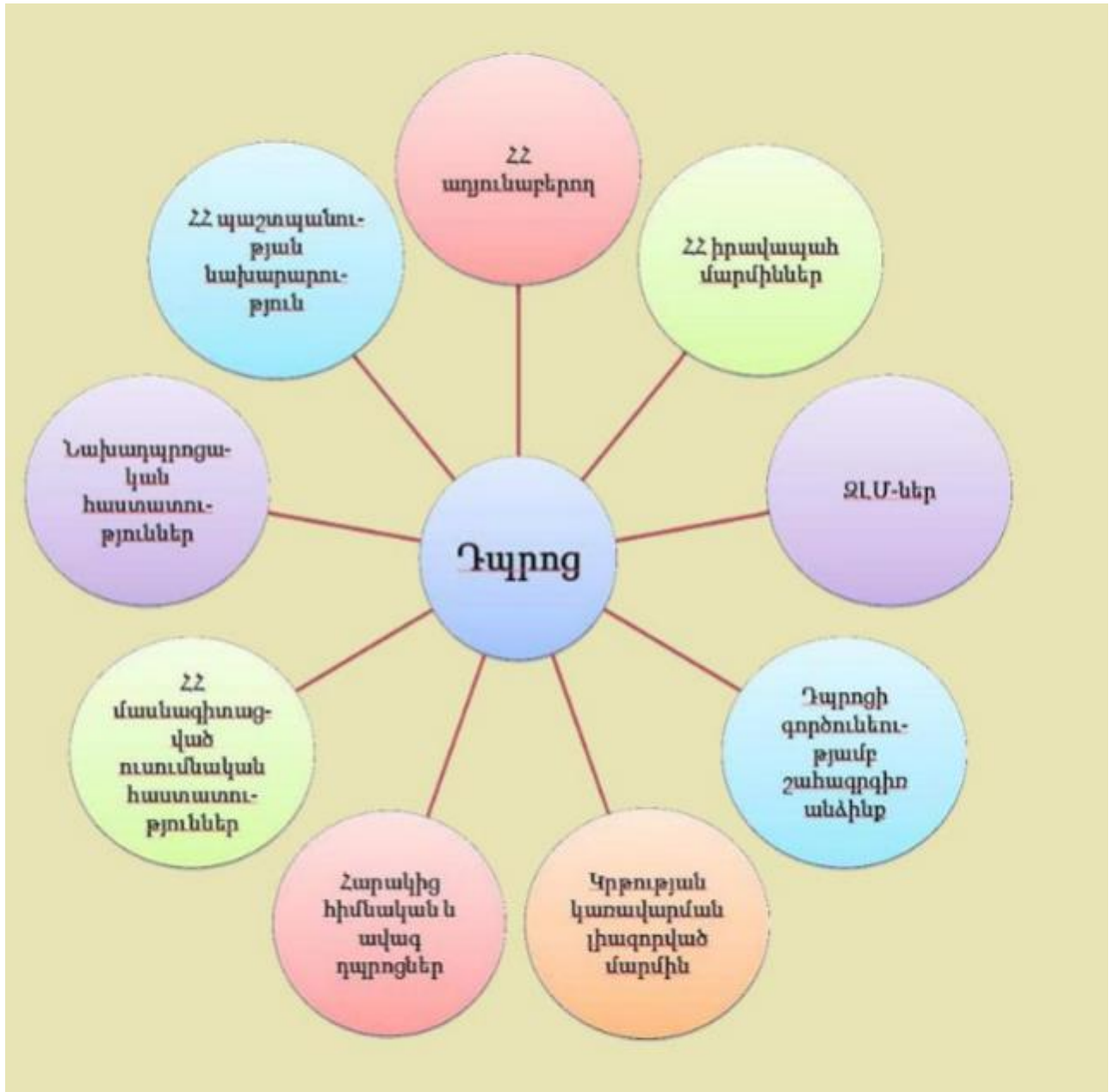
Դպրոցը ձեռնարկատիրական գործունեության ոչ մի տեսակ չի իրականացնում, բացի պետբյուջեի ֆինանսավորումից, օրենսդրությամբ չարգելված ոչ մի այլ աղբյուրից չի ֆինանսավորվում:

Դպրոցի կարիքները հոգալու համար անհրաժեշտ ենք համարում ծավալել ձեռնարկատիրական գործունեություն՝ որպես ֆինանսավորման լրացուցիչ աղբյուր: Այդպիսի աղբյուրներ կարող են լինել.

- Հիմնադրի սահմանած կարգով վճարովի կրթական ծառայությունների մատուցումից ստացված միջոցները,
- ՀՀ օրենսդրությամբ չարգելված և կանոնադրությանը չհակասող գործունեությունից ստացված միջոցները,
- Տարածքների և գույքի վարձակալությունը,
- Բարեգործների նպատակային ներդրումները, նվիրատվությունները,
- Դպրոցի շրջանավարտների խորհուրդը, որը կնպաստի շրջանավարտների արդյունավետ և նպատակային մասնակցությունը դպրոցի խնդիրների լուծմանը.
- ուսումնաարտադրական գործունեության ծավալում և արտադրանքի իրացում.
- Արտադպրոցական դաստիարակության կազմակերպում:
-

6.8 ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՅԼ ԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐԻ ՀԵՏ

Դպրոցի նյութատեխնիկական բազայի բարելավման և սովորողներին ու մանկավարժներին հասարակական կյանքին ակտիվորեն ներգրավելու համար անհրաժեշտ է մշտապես համագործակցել առանձին կառույցների և նրանց ներկայացուցիչների հետ: Ստորև ներկայացված Գծապատկերը արտահայտում է այդ համագործակցության տեսլականը:

6.9 ՆՈՐԱՄՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԴՐՈՒՄԸ ԴՊՐՈՑՈՒՄ

Մանկավարժական գիտության, կրթական նոր տեխնոլոգիաների զարգացումն էլ ավելի է խթանում դասավանդման նոր մեթոդների, ուսուցման նոր ձևերի մշակումը: Այսօր արդեն նորություն չեն դասավանդման փոխներգործուն, աշակերտակենտրոն մեթոդները, ուսուցման կազմակերպման տարբեր եղանակները, հեռավար ուսուցման ձևերը:

Դպրոցում այսպիսի փոփոխություններ կատարելը պահանջում է ժամանակ և միջոցների ներդրում: Հնարավոր չէ մեկ սեմինարի կամ վերապատրաստման դասընթացի միջոցով բոլոր ուսուցիչների մոտ ձևավորել ուսուցման ժամանակակից մեթոդների, ՏՀՏ-ների արդյունավետ կիրառման կարողություններ: Ուսուցիչը պետք է ժամանակ ունենա նոր

գիտելիքներ ստանալու, դրանք գործածելու, սխալները ուղղելու և մոտեցումները վերանայելու համար: Դպրոցի վարչական կազմն էլ պետք է կարողանա ուսուցչի աշխատանքը վերահսկել, անհրաժեշտ օժանդակություն ցույց տալ և ապահովել նոր ստացած գիտելիքների և հմտությունների կիրառումը:

Մյուս կողմից՝ ցանկալի է, որ դպրոցն ըստ իր զարգացման առաջնահերթությունների ներդնի գիտականորեն հիմնավորված որևէ նոր, զարգացում ապահովող գիտամանկավարժական նորարարություն: Այն հնարավորություն կտա դպրոցի աշխատակիցներին, աշակերտներին և ծնողներին, ինչպես նաև հիմնադրին գնահատելու դպրոցի ջանքերը գիտական տեսանկյունից՝ դրանով դպրոցը առանձնացնելով մյուս դպրոցներից, օգտագործելով, տարածելով հաջողված փորձի արդյունքները:

Այդպիսի նորամուծությունների օրինակ կարող են լինել

Որպես նորամուծություններ կարող են լինել օրինակ.

- «Մաթեմատիկայի էլեկտրոնային ռեսուրսների հավաքագրումը և նրանց կիրառումը դպրոցի դասերին»,
- «Հայոց պատմության առանցքային նշանակություն իրադարձությունների պատճառա-հետևանքային կապերի վերլուծումը»,
- «Գործնական անգլերենի ուսուցումը»,
- «Արդյունավետ ուսուցման մեթոդների և կարողությունների ուսուցում»
- Ծնողական համալսարանը,
- Աշակերտական ինքնավարությունը,
- <<Երկրի քաղաքացի>> ծրագիրը,

Մյուս կողմից, Հայաստան երկրի կայացման և հզորացման համար, որպես «պետական պատվեր» կարևորվում են այնպիսի նորամուծություններ, որպեսիք կարող են լինել օրինակ «առողջ ապրելակերպի և անվտանգ կենսագործունեության գործնական աշխատանքներ»:

Այս հիմնախնդիրները **լուծելու նպատակով** հարկ ենք համարում ՏՀՏ-ների կիրառման միջոցով բարձրացնել ուսուցման արդյունավետությունը, ուսուցման կազմակերպման կոլեկտիվ եղանակի միջոցով ապահովել սովորողների անհատական առաջընթացը:

7. ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՂԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Չափորոշիչը նպատակաուղղված է հավասարապես հասանելի, ներառական և որակյալ կրթության քաղաքականության ապահովմանը:

Սովորողների հայրենասիրական դաստիարակությունը մշտապես եղել է ժամանակակից դպրոցի ուշադրության կենտրոնում, քանի որ մանկությունն ու պատանեկությունը ամենանպաստավոր շրջանն են անձի մոտ հայրենիքի նկատմամբ պատկերացումները ճիշտ ձևավորելու, սեր արմատավորելու համար:

Հայրենասիրական դաստիարակության բնագավառում ուղենշային նպատակներին հասնելու համար մեր կարծիքով անհրաժեշտ է՝

- դպրոցի վարչական և ուսուցչական անձնակազմին ակտիվորեն ընդգրկել սովորողների հայրենասիրական դաստիարակության ծավալման և կատարելագործման գործընթացներում,
- պարբերաբար համակարգել, վերլուծել և գնահատել ծրագրավորված հայրենասիրական միջոցառումների կատարման արդյունավետությունը,
- դպրոցական հիմնական բոլոր միջոցառումներն իրականացնելիս ապահովել հայկական խորհրդանիշների և հայրենասիրական գաղափարների գործածումը,
- ամփոփել և տարածել հայրենասիրական դաստիարակության ասպարեզում լավագույն մասնագետների մանկավարժական առաջավոր փորձը,
- հայրենասիրական դաստիարակության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով ներդնել աշխատանքի նոր ձևեր և մեթոդներ, ինչպիսիք են զանգվածային լրատվության միջոցները և ժամանակակից տեխնոլոգիաները՝ ֆիլմեր, սկավառակներ, էլեկտրոնային նյութեր և այլն,
- դպրոցի աշակերտական խորհրդին ընդգրկել ռազմահայրենասիրական դաստիարակությանն ուղղված միջոցառումներում,
- հաճախակի անցկացնել ռազմահայրենասիրական բնույթի մրցույթներ, հանդիպումներ, զրույցներ և այլ միջոցառումներ, ինչպիսիք են՝
- «Հայոց պատմություն», «Հայ ազգ», «Հայոց լեզու», «Հայ ընտանիք» թեմաներով հանդիպումները, զրույցները, սեմինարները և այլ միջոցառումները,

- հայտնի մարդկանց, զինվորների, հայ ազատամարտիկների, պատերազմի հաշմանդամների հետ հանդիպումները:

8. ԾՐԱԳՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՆԵՐԻ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ

ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Դպրոցի գլխավոր նպատակների զգալի մասը պայմանավորված է մարդկային գործոնով և ենթադրվում է, որ առաջիկայում դպրոցում կապահովվի համապատասխան նորմալ միջավայր և առաջին հերթին վերանորոգում, կահավորում, տեխնիկական հագեցվածություն:

- Դպրոցում իրականացվող ռազմավարական մոտեցումներում նախապատվությունը տալ նրանց, որոնք հնարավորություն են տալիս համեմատաբար փոքր ներդրումներով ստանալ շոշափելի արդյունք և դա իրականանա հնարավորինս կարճ ժամանակամիջոցում,
- ստեղծել դպրոցում զարգացումների համար բարենպաստ միջավայր,
- դպրոցական ենթակառուցվածքների / մեթոդմիավորում, կաբինետներ, և այլն/ համար սահմանել գործունեության այնպիսի կանոնակարգ, որոնք կխթանեն այդ օղակների զարգացումը և առանձին ուսուցիչների նախաձեռնություններն ու ստեղծագործական ուղիները,
- համագործակցային աշխատանք դպրոցի բոլոր օղակների միջև, սկսած ուսուցչի կողմից դասերի համագործակցային անցկացումից, ներառարկայական ուսուցիչների աշխատանքային համագործակցությունից, միջառարկայական համագործակցային թեմատիկ աշխատանքների կազմումով,
- նոր որակի դպրոցում գլխավոր նպատակի իրականացմանը խոչընդոտ է հանդիսանում կառավարման գուտ վարչահրամայական մոտեցումը. անցում պետք է արվի կառավարման ժողովրդավարական և համագործակցային համակարգին,
- տիրապետել կառավարման նորագույն մեթոդներին,
- նպաստել կրթության բովանդակության արդիականացմանը,
- տարաբնույթ կրթական ծրագրերի մասնակցություն, ինչպես սովորողների, այնպես էլ մանկավարժների համար,

- լուրջ ուշադրություն դարձնել արժեքային համակարգի ձևավորմանը, կարևորելով ազգային հիմնախնդիրների լուծման գործում սովորողների մասնակցության անհրաժեշտությունը:

Հայտնի է, որ դպրոցի գործունեությունը գնահատվում է ըստ նրա 4 ոլորտներում իրականացվող աշխատանքների, որոնք են.

- ա. դպրոցի անվտանգ կենսագործունեությունը և առողջության պահպանումը,
- բ. դպրոցի արդյունավետությունը և ուսումնական որակը,
- գ. դպրոցում ներառական կրթության և հավասարության ապահովումը,
- դ. համայնքային մասնակցությունը դպրոցում:

Ըստ այդմ, դպրոցում **1-ին /դպրոցի անվտանգ կենսագործունեությունը և առողջության պահպանումը/ ոլորտին ներկայացվող չափորոշիչներին լիարժեք բավարարելու համար նպատակներ են հանդիսանում.**

1. դպրոցի նյութատեխնիկական բազայի հարստացումը,
2. դպրոցի կաբինետների, լաբորատորիաների կահավորումը,
3. դպրոցի անվտանգության և սանիտարահիգիենիկ նորմերի ապահովում,
4. սովորողների առողջության պահպանմանն ուղղված ուսուժնադաստիարակչական աշխատանքների կատարելագործումը,

2-րդ / դպրոցի արդյունավետությունը և ուսումնական որակը / ոլորտի համար`

1. դպրոցի մանկավարժական համակազմի մասնագիտական որակավորման բարձրացումը,
2. կրթության որակի ներքին գնահատման համակարգի կատարելագործումը,
3. սովորողների գործնական հմտությունների զարգացմանն ուղղված ուսուցման ժամանակակից մեթոդների ներդրումը,
4. սովորողների մասնագիտական կողմնորոշման և հետագա կրթության համար անհրաժեշտ նախադրյալների ձևավորումը,
5. դպրոցի դաստիարակչական համակարգի կատարելագործումը,
6. ուսուժնական գործընթացում տեղեկատվական և հաղորդակցական ժամանակակից տեխնոլոգիաների օգտագործման արդյունավետության բարձրացումը :

3-րդ /դպրոցում ներառական կրթության և հավասարության ապահովումը /ուրուտի համար`

1. կրթության մատչելիության ապահովումը, դպրոցում այնպիսի հոգեբանամանկավարժական միջավայրի ձևավորումը, որը թույլ կտա յուրաքանչյուր աշակերտի իր հնարավորություններին և հակումներին համապատասխան յուրացնել կրթական ծրագիրը և լինել հաջողակ,
2. դպրոցի աշխատակազմի գիտելիքների և հմտությունների արդիականացում ներառական կրթության ոլորտում:

4-րդ/ համայնքային մասնակցությունը դպրոցում/ ուրուտի համար`

1. դպրոց-ծնող-համայնք կապերի ամրապնդումը,
 2. դպրոցի կառավարման ժողովրդավարացումը, դպրոցի զարգացման գործում ծնողների և համայնքի ներուժի օգտագործման արդյունավետության բարձրացումը:
Առաջ քաշված նպատակներն իրականացնելու համար դպրոցը իր առջև դնում է **հետևյալ խնդիրների լուծումը.**
- 7 Հետամուտ լինել դպրոցին տարածքի տրամադրման գործընթացին և դպրոցից կախված ամեն ինչ անել գործընթացն արագացնելու համար:
 - 8 Համապատասխան տարածք ունենալուց հետո հետամուտ լինել նախակրթարանի բացման:
 - 9 Ձգտենք ստեղծել կահավորված, ժամանակակից մոտեցումներով դասարաններ և գոնե մեկ ընդհանուր լաբորատորիա` անհրաժեշտ սարքավորումներով:
 - 10 Դպրոցում ստեղծել աշխարհագրության, պատմության, օտար լեզուների հազեցված կաբինետներ
 - 11 Ուսուցչանոց, որտեղ ուսուցիչները ոչ միայն կպատրաստվեն դասին, քննարկումներ, սեմինարներ,Մ/Մ նիստեր կանցկացնեն,այլև կկարողանան հանգստանալ:
 - 12 Հատուկ սենյակների և սանհանգույցների համապատասխանեցում ԿԱՊԿՈՒ երեխաների պահանջներին,
 - 13 Համակարգչով, համապատասխան գույքով հազեցած ռեսուրս-կենտրոն:

- 14 Տղաների և աղջիկների համար առանձնացված հանդերձարաններով և սանհունգույցներով սանիտարահիգիենիկ պահանջվող չափորոշիչներին համապատասխան սպորտոստիլիճ:
- 15 Վերանորոգված, գրադարանավարության հատուկ համակարգչային ծրագիր ունեցող և համակարգիչներով հագեցած գրադարան. որտեղ հնարավոր կլինի անցկացնել դասեր, պարապմունքներ:
- 16 Մշտական տաք և սառը հոսող ջրով ճաշարան:
- 17 Բուժկետ՝ առաջին օգնության համար համապատասխան դեղորայքով և սարքավորումներով:
- 18 Ուսուցիչներին արդյունավետ կերպով նախապատրաստել կամավոր ատեստավորման :
- 19 Յուրաքանչյուր տարի ավելացնել տարակարգ ստացած ուսուցիչների թիվը,
- 20 Ակտիվացնել համագործակցությունը տարբեր առարկաների ուսուցիչների միջև, ուշադրություն դարձնել միջառարկայական կապերին
- 21 ԿԱՊԿՈՒ երեխաների հետ աշխատատող մասնագիտական խմբի անընդհատ վերապատրաստում նոր պահանջներին բարելավելու համար,
- 22 Ակտիվացնել դաստիարակչական համագործակցությունը,
- 23 Կազմակերպել սեմինարներ, հանդիպումներ տարբեր խմբեր ներկայացնող ծնողների հետ,
- 24 Ներդրում ունենալ համայնքի մշակութային և սպորտային կյանքում
- 25 Համայնքի բնապահպանական խնդիրների վերհանում և ներկայացում տեղական ինքնակառավարման մարմիններին :
- 26 Դպրոցում ձևավորել սովորեցնելու և սովորելու ավանդույթ (մշակույթ), ստեղծել այնպիսի միջավայր, ուր բոլորը սիրով գան աշխատանքի:

Մահմանված նպատակների և խնդիրների իրականացման ժամանակացույցը կարտացույլի դպրոցի տարեկան աշխատանքային պլանում, որը կազմվում է մեկ տարվա համար ըստ ամիսների, որտեղ նշվում են յուրաքանչյուր ոլորտների գործողությունները :

9.ԴՊՐՈՑԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հայտնի է, որ վտանգներն այն արտաքին գործոններն են, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենանալ դպրոցի նպատակների իրագործման վրա կամ դրանք դարձնել անհասանելի:

Ինչպես առօրյա կյանքում, այնպես էլ դպրոցում, ընդհանրապես փոփոխություններին ուղղված ցանկացած գործողություններ (միջոցառումներ) կապված են վտանգների հետ: Կարևորում էմ ԴԶԾ-ում հնարավոր վտանգների նախապես բացահայտումը դպրոցի զարգացման գործընթացների պլանավորման ժամանակակից մոտեցումներում:

Առանց վտանգների հաշվառման ամենալավ մշակված ԴԶԾ-ն իրականացման փուլում կարող է հանդիպել խոչընդոտների:

ԴԶԾ-ի նպատակադրումների իրագործումը խոչընդոտող վտանգները բազմաբովանդակ են, և դրանց, ըստ ազդեցության ուղղությունների, կարելի խմբավորել հետևյալ կերպ.

1. Դպրոցի կառավարմանը մասնակցող մարմինների գործունեության հնարավոր բացասական ազդեցություններ,
2. Դպրոցի վերահսկողությունն իրականացնող պետական մարմինների կողմից դպրոցի գործունեությանը հնարավոր բացասական միջամտություններ,
3. Դպրոցի աշխատակազմի մասնագիտական պատրաստվածության մակարդակի խոչընդոտներ,
4. Դպրոցի ֆինանսական սահմանափակ հնարավորություններ,

5. Դպրոցի նյութատեխնիկական բազայի ոչ բավարար հագեցվածություն,
6. Դպրոցի միջավայրի և ձևավորված մշակույթի խոչընդոտներ,
7. Ծնողական համայնքի կողմից դպրոցի գործունեության մասնակցության պասիվություն,
8. Դպրոցի գործունեության վերաբերյալ համայնքում ձևավորված կարծրատիպեր,
9. Դպրոցի կողմից կատարած աշխատանքների հաշվետվողականության մեխանիզմների անկատարություն:

10. ԴՊՐՈՑԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ ԵՎ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԴԶԾ-ի արդյունքների գնահատումը իրականացվում է ցուցանիշների և չափանիշների համեմատական ներկայացմամբ, ինչպես նաև համապատասխան հաշվետվությունների և այլ միջոցներով: Դրանք հասանելի են **դպրոցի շահառուներին** (պետական լիազորված մարմիններ, դպրոցի աշխատակազմ, սովորողների ծնողներ, սովորողներ, համայնք և այլն): ԴԶԾ-ում ընթացիկ աշխատանքների և արձանագրված արդյունքների վերաբերյալ անհրաժեշտություն է զգացվում պարբերաբար հրապարակել տեղեկատվություն դպրոցի հայտարարությունների համար առանձնացված տեղում, դպրոցի կայքում և իրազեկել ծնողներին՝ ժողովների և դպրոցական միջոցառումների ժամանակ, ինչպես նաև տեղադրել ԿԳ նախարարության պաշտոնական կայքում՝ azdarar.am:

Ցուցանիշների և չափանիշների հաշվարկման ժամանակ կիրառում ենք հետևյալ մեթոդները՝

- վիճակագրական տվյալների վերլուծություն.
- փաստաթղթային վերլուծություն.
- դիտարկում և փաստագրում.
- հարցումների իրականացում և արդյունքների վերլուծություն:

Որոշ ցուցանիշների և չափանիշների հաշվարկման համար կիրառում ենք նաև համակցված մեթոդներ:

Վիճակագրական տվյալների վերլուծությունը ենթադրում է՝

վիճակագրական տվյալների հավաք և համակարգված ներկայացում աղյուսակների և գրաֆիկների միջոցով, իսկ այնուհետև եզրահանգումների, կանխատեսումների կատարում և առաջարկությունների ներկայացում:

Փաստաթղթային վերլուծությունը ենթադրում է՝

հաստատության գործունեությունն ապահովող ներքին փաստաթղթերի, վիճակագրական տվյալների և հաշվետվությունների ուսումնասիրություն, արդյունքների արձանագրում, եզրահանգումների կատարում և առաջարկությունների ներկայացում:

Դիտարկումը կամ փաստագրումը ենթադրում է՝

ըստ սահմանված ցուցանիշների և չափանիշների՝ հաստատության մարդկային, նյութական, ֆինանսական ռեսուրսների առկայության (կամ դրանց բացակայության) ու դրանց վիճակի, ինչպես նաև ուսումնասիրվող գործընթացների արձանագրում կամ նկարագրում՝ աղյուսակների, դիտարկման քարտերի կամ գրառման այլ ձևերով: Դիտարկման միջոցով ստացվող տեղեկատվությունը բազմաբնույթ և օգտակար է ոչ միայն ինքնավերլուծության, այլ նաև հաստատության գործունեությունը լիարժեք ներկայացնելու համար:

Հարցումների անցկացումը ենթադրում է՝

հաստատության գործունեությունը նկարագրող որևէ ցուցանիշի կամ չափանիշի (դրանց խմբի) վերաբերյալ տարբեր շահառու խմբերի կարծիքի ուսումնասիրություն: Կախված ուսումնասիրվող ցուցանիշի և չափանիշի բնույթից և նպատակից հարցումներ ենք իրականացնում շահառուների շրջանում (վարչական աշխատողներ, ուսուցիչներ, հաստատության սպասարկող անձնակազմ, սովորողներ, ծնողներ) տարբեր մեթոդներով (հարցազրույցների անցկացում, հարցաթերթերի լրացում և այլն):

Հարցազրույցների անցկացման հիմնական նպատակն է՝ բացահայտել տարբեր շահառու խմբերի կարծիքը և ստանալ խորքային տեղեկատվություն խնդրո առարկայի կամ ուսումնասիրվող երևույթի վերաբերյալ՝ ի հայտ բերելով այնպիսի կողմեր, ինչպիսիք են շահառուների բավարարվածությունը, առկա հիմնախնդիրները, թերությունները և այլն:

Դպրոցի զարգացման ծրագրի **վերահսկողությունը** իրականացնում է **դպրոցի խորհուրդը**:

Քանի է, որ ԴԶԾ-ն դպրոցի 5-ամյա հեռանկարային զարգացման ծրագիր է, և որքան էլ այնտեղ պլանավորված նպատակները, խնդիրները և գործողությունները ճշգրտորեն ներկայացված լինեն, ժամանակի ընթացքում, մի շարք օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ գործոններով պայմանավորված, որոշակիորեն ենթարկվում են փոփոխությունների և սրբագրումների:

ԴԶԾ-ի վերահսկողության գործընթացում դպրոցի խորհուրդը իր խորհրդատվական աջակցությամբ դպրոցի ֆինանսական ռեսուրսների ճիշտ ուղղորդմամբ և այլ աշխատանքներով աջակցում է տնօրենին ԴԶԾ-ի իրականացման փուլերում:

ԴԶԾ-ի իրականացման վերահսկողության ամենաարդյունավետ միջոցը 5-ամյա այդ ծրագրի հիման վրա կազմված **դպրոցի գործունեության տարեկան աշխատանքային պլանների կատարողականներն են:** Դրա համար ԴԶԾ-ի նպատակադրումները ամբողջությամբ արտացոլված են դպրոցի տարեկան աշխատանքային պլաններում՝ ԴԶԾ-ով սահմանված ժամանակացույցին համապատասխան:

ԴԶԾ-ի վերահսկողության արդյունավետ միջոցառումներ են.

1) Դպրոցի խորհրդի կողմից առնվազն տարեկան երկու անգամ դպրոցի տվյալ ուստարվա աշխատանքային ծրագրում ընդգրկված ԴԶԾ դրույթների կատարողականների հաշվետվությունների քննարկումը և համապատասխան գնահատականների ամրագրումը,

2) Դպրոցի խորհրդի կողմից տնօրենին խորհրդատվական և այլ աջակցության շարունակական տրամադրումը,

3) Համայնքի և դպրոցի այլ շահառուների՝ ԴԶԾ-ի իրականացման աշխատանքներին կամ այդ շրջանակում կազմակերպված միջոցառումներին շարունակական ներգրավումը:

4) Դպրոցի խորհրդի մասնակցությունը տնօրենության կողմից ԴԶԾ-ի արդյունքների գնահատմանը և այլն:

Տնտեսության մեջ

- կրթության իրականացում բարեկեցիկ, ընդարձակ՝ վերանորոգված, ամբողջովին կահավորված երկու մասնաշենքերում
- գրադարանը, ՏՀՏ կենտրոնը, բուֆետ-ճաշարանը, մանկավարժահոգեբանական կենտրոնը, մարզադահլիճը լինեն տեխնիկապես վերազինված և անհրաժեշտության դեպքում ծառայեն նաև համայնքին,
- քիմիայի, ֆիզիկայի լաբորատորիաներում, պատմության, կենսաբանության, աշխարհագրության, մաթեմատիկայի կաբինետներում լինեն անհրաժեշտ սարքավորումներ և միջոցներ:

Մանկավարժական համակազմում

- դպրոցի նորովի ղեկավարում և կառավարում, համագործակցային, բարեփոխումներին հետամուտ թիմային աշխատանքով,
- առաջիկա 5 տարիներին բոլոր ուսուցիչներն կամավոր ատեստավորմանը մասնակցած և անցողիկ շեմը հազթահարած լինեն,
- մեթոդական աշխատանքների հիմնական ուղղությունների և բովանդակության նորովի համակարգում,
- մանկավարժների մեթոդական մշակումների ապահովում,
- մանկավարժական հետազոտական գործունեության թեմատիկայի և բովանդակության համակարգում,
- ուսուցիչների կողմից դասապրոցեսին համակարգիչների օգտագործում,

Աշակերտների համակազմում

- դպրոցի աշակերտների առաջադիմության և որակի զգալի բարձրացում.
- քաղաքային և հանրապետական առարկայական օլիմպիադաներում աշակերտների մասնակցության թվի աճ,

- հանրապետական նշանակության տարբեր մրցույթներին ակտիվ մասնակցություն և մրցանակային տեղերի ապահովում,
- հետազոտական աշխատանքներում սովորողների մասնակցություն և աշխատանքների հրապարակում,
- դպրոցի աշակերտների շրջանում ներառական կրթության ավելի լայն ընդգրկում

Դաստիարակության և արժեքային համակարգում

- դպրոց–ծնողներ-համայնք համագործակցության առավել ակտիվացում՝ համապատասխան գործողությունների ծրագրի կազմումով,
- ծնողական և աշակերտական խորհուրդների համատեղ գործողությունների ծրագրով աշխատանք,
- աշակերտական խորհրդի լիազորությունների ընդլայնում՝ աշակերտական ինքնավարության պատասխանատվության մեծացում,
- համայնքի համար դառնալ կրթական հարցերով տեղեկատվական կենտրոն, խորհրդատվական ծառայությունների ապահովում մանկավարժահոգեբանական կենտրոնում և գրադարանում,
- Դպրոցի տեղեկատվական կենտրոնը տեղեկատվության ապահովումից բացի կդառնա հետազոտական կենտրոն՝ բոլոր շահառու կողմերի համար,
- օրենքի շրջանակներում դպրոցում իրականացվող ձեռնարկատիրական գործունեության շնորհիվ լրացուցիչ ֆինանսավորման աղբյուրների ապահովում,
- մրցույթով շահած կրթական լրացուցիչ ծրագրերի կատարում և մանկավարժներին լրացուցիչ աշխատավարձով ապահովում,
- դպրոցում ԿԱՊԿՈւ երեխաների կրթության կազմակերպման նորագույն մոտեցումների կիրառում:
- կարգախոսային հայրենասիրությունից անցում գործնական հայրենասիրական դաստիարակության: